

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 24. februar 2011
Sagsnr.: 99

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011.

Med venlig hilsen

Hanne Lauger

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011

1. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 - fremtidens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landdistrikter
- *Rådskonklusioner*
KOM (2010) 672
Side 3

2. Forenkling af den fælles landbrugspolitik efter 2013
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 16

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår kontraktforhold i mejerisektoren
- *Udveksling af synspunkter*
KOM (2010) 728
Side 20

4. Kvartalsrapport fra Kommissionen om markedet for mejeriprodukter
- *Præsentation*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 25

5. Henstilling fra Kommissionen til Rådet om bemyndigelse af Kommissionen til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen med Mauretanien
- *Tidlig forelæggelse*
SEK (2011) 137
Side 28

6. Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en ny protokol om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde,
- Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde, og
- Forslag til Rådets forordning (EU) Nr. .../... om tildeling af fiskerimuligheder i medfør af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde
- *Tidlig forelæggelse*
KOM-dokumenter foreligger ikke
- Side 32*
7. Forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs MON89034xMON88017, i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer
- *Vedtagelse*
KOM (2011) 28
- Side 35*
8. Forslag til Rådets afgørelse om ændring af Kommissionens afgørelse 2006/197/EF for så vidt angår forlængelse af tilladelsen til at markedsføre eksisterende foderstoffer, der er fremstillet af genetisk modificeret 1507-majs (DAS-Ø15Ø7-1), i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003
- *Vedtagelse*
KOM (2011) 36
- Side 42*
9. Forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret bomuld GHB614 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer
- *Vedtagelse*
KOM (2011) 40
- Side 47*

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 17. marts 2011

1. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 - fremtidens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landdistrikter

KOM (2010) 672

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. februar 2011. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 18. november 2010 præsenteret sin meddelelse om reformkursen for den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020. Konkrete forslag forventes fremlagt i sommeren 2011. Meddelelsen fokuserer på, at reformen af den fælles landbrugspolitik skal tilvejebringe instrumenter med henblik på at imødekomme de fremtidige nye udfordringer som fødevarerforsyningsikkerhed, bæredygtig forvaltning af naturressourcer, klimaforandringer, global konkurrence, lokal beskæftigelse og territorial balance. Kommissionen opstiller i meddelelsen tre optioner – 1) status quo med mindre tilpasninger, 2) mere balanceret, målrettet og bæredygtig støtte og 3) en mere omfattende reform af den fælles landbrugspolitik. Kommissionen beskriver hovedsageligt elementerne i option 2. Formandskabet forventes at fremlægge udkast til rådskonklusioner på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011.

Baggrund

Kommissionen har den 18. november 2010 præsenteret sin meddelelse om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Forslag til juridiske tekster forventes fremlagt i sommeren 2011. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogversion den 23. november 2010.

Kommissionens meddelelse forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse skitserer i meget generelle vendinger, hvilken retning Kommissionen finder, at den fremtidige fælles landbrugspolitik skal tage. Dermed påbegyndes drøftelserne om rammerne for EU's landbrugspolitik for perioden 2014-2020. Meddelelsen indeholder ikke angivelse af nogen beløbsstørrelser for støtteniveauer eller budgetandele. Reformen af den fælles landbrugspolitik skal ses i sammenhæng med forhandlingerne om de finansielle rammer, som ventes at finde sted sideløbende med landbrugsforhandlingerne. Kommissionen har i meddelelsen fastholdt

behovet for en stærk fælles landbrugspolitik, struktureret omkring to søjler. Kommissionen argumenterer for, at den fælles landbrugspolitik skal forholde sig til de fremtidige nye udfordringer såsom fødevarerforsyningsikkerhed, bæredygtig forvaltning af naturressourcer, klimaforandringer, global konkurrence, lokal beskæftigelse og territorial balance. Meddelelsen berører spørgsmålet om omfordeling af den direkte støtte, redesign af søjle I og målretning af den direkte støtte, samt fastholdelse og udvidelse af den nuværende søjle II.

Kommissionen fremhæver følgende 3 overordnede udfordringer for den fælles landbrugspolitik:

- 1) Fødevarerforsyningsikkerhed, det vil sige, at der skal produceres fødevarer til forbrugerne af høj kvalitet og i et bredt udvalg, herunder lokale produkter. Produktionen vil i fremtiden være præget af et mere konkurrencepræget miljø, større usikkerhed og øget prisvolatilitet.
- 2) Miljø og klimaforandringer, det vil sige, at man bør udnytte landbrugssektorens potentiale til at bidrage til opfyldelse af EU's klima- og energimål, herunder afbøde klimaforandringer og bidrage til reduktion af CO₂ udslip.
- 3) Territorial balance, fastholdelse af en territorial balance i erkendelse af, at landbrugsproduktion er en afgørende faktor for økonomien i landdistrikterne gennem koblingen til tilknyttede sektorer inden for særligt fødevarer, turisme og handel.

Ved at imødekomme disse udfordringer finder Kommissionen, at den fælles landbrugspolitik også vil bidrage til Europa 2020 strategiens mål om intelligent, bæredygtig og inkluderende grøn vækst.

Fremtidige instrumenter

Den fælles landbrugspolitik skal ifølge Kommissionen også fremover baseres på 2 søjler, hvor søjle I skal indeholde støtte, som ydes til alle landbrugerne på årlig basis, mens søjle II skal indeholde støtteredskaber, der giver medlemsstaterne tilstrækkelig fleksibilitet til at afpasse støtten til medlemsstaternes særlige behov på en flerårig basis.

Direkte støtte (søjle I)

Den fremtidige direkte støtte, der ydes til aktive landbrugere, foreslås baseret på følgende principper:

- En afkoblet ensartet grundlæggende indkomststøtte til alle landbrugere på regionalt niveau, forudsat opfyldelse af krydsoverensstemmelseskravene. Denne støtte ventes underlagt et øvre støtteleft (capping).
- En obligatorisk ”grøn” komponent til støtte, der baseres på enkle, generelle, ikke-aftalebaserede og årlige miljøtiltag i EU, som for eksempel permanente græsarealer, grønt plantedække, omdriftskrav og økologisk braklægning. Derudover foreslår Kommissionen, at man skal undersøge muligheden for at inkorporere de krav, der gælder for de nuværende Natura 2000-områder og at udbygge visse elementer af kravene om God Landbrugs- og Miljømæssig stand (GLM).
- En supplerende indkomststøtte til støtten under søjle II, der ydes til landbrugere i områder med naturlige begrænsninger (herunder ugunstigt stillede områder).
- En for medlemsstaterne frivillig koblet støtte med henblik på at tage hensyn til særlige problemer i visse regioner.
- En fastsættelse af en enkel og specifik støtteordning for små landbrugere med henblik på at opretholde konkurrenceevnen og beskæftigelsen i landdistrikterne.

- Forenkling af reglerne for krydsoverensstemmelse. Det skal overvejes at inddrage vandrammedirektivet i anvendelsesområdet for reglerne om krydsoverensstemmelse, når direktivet er gennemført.

Markedsforanstaltninger (under søjle I)

Kommissionen vil overordnet set fastholde den nuværende markedsorientering af den fælles landbrugspolitik, idet Kommissionen dog vil foreslå en forenkling og justering af de nuværende markedsinstrumenter, herunder introducere yderligere elementer, som for eksempel forlængelse af interventionsperioden, anvendelse af klausuler om forstyrrelse af markedet og støtte til privat oplagring. Kommissionen vil forbedre sukkersektorens konkurrencedygtighed ved at foreslå, at det skal undersøges, hvilke muligheder, herunder en eventuel kvoteudfasning, der er ved de nuværende sukkerkvoters ophør i 2014/15. Endelig foreslås det, at fødevarerforsyningskædens funktionsmåde skal forbedres, idet landbrugets andel af værditilvæksten er faldet. Fokus i denne sammenhæng er på landmændenes forhandlingsposition, kontraktforhold, strukturudvikling og funktionen af derivatmarkedet¹ for landbrugsråvarer.

Landdistriktsudvikling (søjle II)

Kommissionen fremhæver, at landdistriktspolitikken, som en integreret del af den fælles landbrugspolitik, har vist sin værdi ved at styrke bæredygtigheden af EU's landbrugssektor. Landdistriktspolitikken skal fortsat bidrage til

- landbrugets konkurrenceevne ved at fremme innovation og omstrukturering og mere effektiv anvendelse af ressourcerne,
- en bæredygtig forvaltning af naturressourcer, hvor der tages hensyn til miljøet, landskabspleje og bevarelse af landarealernes produktionskapacitet, og
- territorial balanceret udvikling i landdistrikterne i hele EU gennem en styrkelse af lokalområder, kapacitetsopbygning og forbedring af lokale forhold.

Inden for denne ramme skal miljø, klimaændring og innovation være de retningsgivende temaer. Der skal fastsættes indikatorer, som skal sikre en effektiv målopfyldelse, ligesom der skal fokuseres på øget sammenhæng mellem landdistriktspolitikken og andre politikker for eksempel gennem en fælles strategisk ramme for EU-fonde.

Derudover foreslår Kommissionen, at der etableres risikohåndteringsværktøjer til at tage bedre hånd om indkomstsvingninger og markedsvolatilitet. Under landdistriktspolitikken foreslår Kommissionen mulighed for et nyt indkomststabiliserende værktøj, som er i overensstemmelse med WTO's regler for grøn boks samt øget støtte til forsikringsinstrumenter og gensidige fonde. Kriterierne for fordelingen mellem medlemsstaterne af midler til udviklingen af landdistrikterne skal overvejes. Endelig skal der ske en styrkelse og forenkling af kvalitets- og afsætningsfremme politikker med henblik på at styrke konkurrenceevnen i landbrugssektoren.

Reformscenarier

Kommissionen finder, at der er tre overordnede optioner til videre overvejelse, hvor den ene er den ovenfor beskrevne, mens de andre to reformscenarier alene skitseres meget kort. Disse er:

¹ Et derivat er et finansielt instrument, hvis værdi afhænger af udviklingen i det underliggende aktiv.

Option 1, der karakteriseres som et status quo scenarie, indebærer gradvise mindre tilpasninger af den nuværende politiske ramme med fokus på justeringer og forbedringer af visse områder som for eksempel omfordeling af støtten mellem medlemsstaterne.

Option 2 lægger op til reform, som beskrevet ovenfor, med den målsætning at gøre den fælles landbrugspolitik mere bæredygtig og skabe bedre balance mellem forskellige politiske målsætninger. Dette skal gøres gennem mere målrettede foranstaltninger.

Option 3 indebærer en mere omfattende reform af den fælles landbrugspolitik med stærk fokusering på miljø og klimamålsætninger og gradvis ophævelse indkomststøtte og de fleste markedsforanstaltninger.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 forventes formandskabet at fremlægge udkast til rådskonklusioner. Det forventes, at formandskabets udkast til rådskonklusioner blandt andet vil slå fast, at den fremtidige fælles landbrugspolitik fortsat skal bestå af to adskilte søjler. Spørgsmålet om den fremtidige fordeling af den direkte støtte, både mellem medlemsstaterne og internt i de enkelte medlemsstater, forventes også at blive nævnt. Det forventes derudover, at udkastet vil understrege behovet for en grønnere landbrugspolitik gennem flere miljøtiltag. Endvidere forudses det, at udkastet vil omtale et frivilligt indkomststabiliseringsinstrument som svar på den generelle prisvolatilitet. Det må ligeledes forventes, at en særlig støtteordning for små landbrug vil blive nævnt, samt at spørgsmålet om et øvre støtteloft (capping) vil blive berørt. Endelig forventes det, at udkastet til rådskonklusioner vil fremhæve vigtigheden af en styrket konkurrenceevne, blandt andet gennem innovation og udvikling, og understrege behovet for forenkling af landbrugspolitikken.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen. Europa-Parlamentet vil dog fremlægge en udtalelse på eget initiativ, som forventes at foreligge i juni 2011.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for EU-budgettet, ligesom meddelelsen ikke i sig selv har statsfinansielle, lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser. Idet meddelelsen vil danne grundlag for det videre arbejde med reformen af landbrugspolitikken efter 2013 vil den dog have afledte statsfinansielle konsekvenser for det danske bidrag til finansiering af landbrugspolitikken samt erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af omfanget af landbrugsstøtten, som Danmark modtager. Disse kan dog ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Høring

§ 2-udvalget (landbrug) er blevet hørt om meddelelsen på møde den 16. november 2010, og meddelelsen har endvidere været i skriftlig høring. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at EU's landbrugspolitik også i fremtiden skal være fælles, således at de samme regler gælder for alle landmænd i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at der tages udgangspunkt i, at en ny fælles landbrugspolitik skal forbedre erhvervets konkurrenceevne, og at der samtidig tænkes yderligere forenkling ind i lovgivningen. Der skal desuden skabes mere sy-

nergi og sammenhæng mellem EU's forskellige ordninger, således at disse understøtter, og ikke modarbejder, hinanden. Det gælder for eksempel definitionen af støtteberettigede arealer i forhold til overgang til natur. Landbrug & Fødevarer ønsker ikke forsikringsordninger, men derimod en markedsbaseret løsning af udfordringerne. Intervention kan i visse tilfælde være nødvendigt, men det skal kun ske som en nødløsning. Endvidere er det vigtigt, at der sendes et signal om, at den direkte støtte sker som en honorering af de høje krav, der stilles til landmænd og producenter i EU. Et konkret problem er, at der ikke er mulighed for at give éngangskompensation til de landbrug, der er placeret i områder med særlige miljøudfordringer. Landbrug & Fødevarer finder, at støtte til ugunstigt stillede områder også bør kunne gives til områder med naturlige restriktioner i henhold til miljølovgivningen.

Udgangspunktet for Landbrug & Fødevarer er en grundholdning om at fremme en stærk fælles europæisk landbrugspolitik, der fremmer en konkurrencedygtig og markedsorienteret sektor. Politikken skal bygge på en fælles finansiering, og samtidig forhindre, at der indføres konkurrenceforvridende statsstøtte. Tilsvarende skal den fælles landbrugspolitik så vidt muligt bygge på ens rammevilkår gennem blandt andet fælles EU-regler. Endelig skal man holde sig for øje, at EU's landbrugspolitik løbende skal afstemmes med udviklingen i de lande vi normalt konkurrerer med på det globale marked; det skal blandt andet ske i regi af verdenshandelsorganisationen WTO.

I forhold til den aktuelle meddelelse, så skal det indledningsvist konstateres, at meddelelsen ikke indeholder konkrete budgetovervejelser, konkrete satser, procentændringer m.v. En endelig vurdering af meddelelsen må nødvendigvis kræve kendskab til disse elementer. Men med dette forbehold, så efterlader meddelelsen et indtryk af, at Kommissionen i det anbefalede scenarie på nogle områder bevæger sig i den rigtige retning – men ikke er ambitiøse nok. Det er Landbrug & Fødevarers overordnede opfattelse, at den fælles landbrugspolitik i større grad skal målrettes mod to mål. For det første skal politikken sikre en styrket konkurrenceevne for europæisk landbrug og fødevarerindustri; og for det andet skal politikken bidrage til at løse de udfordringer, som europæisk landbrug står overfor i relation til blandt andet miljø og klima.

I forhold til behovet for en styrket konkurrenceevne, så er det holdningen hos Landbrug & Fødevarer, at meddelelsen ikke i tilstrækkelig grad forholder til udfordringen fra den fortsatte globalisering – og dermed behovet for en fortsat styrkelse af europæisk landbrugs og fødevarerindustri konkurrenceevne. Hvis ikke EU forstår at tage den udfordring op, så vil EU's nuværende eksport af fødevarer i stigende grad blive presset væk fra til globale marked og henvist til afsætning på de indre marked; og samtidig må der forventes en øget import af fødevarer fra konkurrencedygtige lande. Dermed vil man forsømme muligheden for at øge væksten og dermed muligheden for at skabe nye arbejdspladser. Og netop landbrugs- og fødevarersektorens vigtige rolle som skaber af vækst og beskæftigelse i relation til EU's vækststrategi – Europa 2020 – blev understreget af EU's stats- og regeringschefer på deres møde i marts 2010.

I forhold til ambitionerne om i større udstrækning at målrette landbrugspolitikken mod at løse nogle af problemerne i relation til miljø og klima, så er der rigtige takter i Kommissionens oplæg. Det gælder både i forhold til den direkte støtte (søjle I) og i forhold til landdistriktspolitikken (søjle II), hvor man lægger op til, at landbrugspolitikken i stigende grad skal bruges til at fremme innovation og grønne løsninger. Men det er vigtigt, at man giver mulighed for at præmiere de landbrug, som er

frontløbere på miljø og klimaområdet – hvad der generelt karakteriserer dansk landbrug og fødevarereindustri.

I forhold til mere konkrete bemærkninger, så skal nedenstående punkter fremhæves:

Anerkendelse af frontløbere i forhold til Kommissionens forslag om en ”grøn” komponent

Kommissionen lægger op til, at man vil indføre en obligatorisk ”grøn” komponent, der skal styrke den miljø- og klimamæssige hensyntagen i forbindelse med dyrkningen af landbrugsjorden. På dette område er dansk landbrug generelt betydeligt længere end det øvrige EU – blandt andet med hensyn til krav om efterafgrøder og reducerede kvælstofnormer. Det bør i forbindelse med den konkrete udformning af dette element sikres, at lande/regioner (som for eksempel Danmark), der har været frontløbere, anerkendes for denne indsats. Det skal med andre ord sikres, at de krav, der stilles for at kunne modtage denne ”grønne” komponent, skal tage udgangspunkt i de gældende fælles EU-regler således at strammere nationale bestemmelser betyder, at man umiddelbart kan modtage støtten.

Øget satsning på landdistriktspolitikken

Landbrug & Fødevarer mener, at den fremtidige landdistriktsstøtte bør have en øget fokus på både en vækstdagsorden og en miljødagsorden. I forhold til miljødagsordenen så skal ikke mindst målrettede tiltag prioriteres højt. Disse skal blandt andet være med til at afhjælpe en række af de udfordringer, som erhvervet står overfor i tilknytning til implementering af blandt andet vandramme- og habitatdirektivet. Vækstdagsordenen skal blandt andet fokusere på klimaområdet, og sikre en øget støtte til innovation, vidensformidling og investeringsstøtte til prioriterede områder.

For at fremme denne dagsorden bør Danmark have en mere rimelig andel af EU’s samlede landdistriktsbudget. Da de udfordringer, som landdistriktspolitikken skal bidrage til at løse, står i forhold til den samlede landbrugsproduktion, bør Danmarks andel af EU’s landdistriktsbudget afspejle Danmarks andel af EU’s samlede landbrugsproduktion – det vil sige en andel på omkring 2,5 %.

I forhold til især miljøområdet er det vigtigt at sikre, at de konkrete ordninger indeholder de nødvendige incitamenter – for eksempel i form af en engangskompensation – der sikrer den ønskede udnyttelse. Endvidere bør det i forhold til den nuværende støtte til ugunstigt stillede områder vurderes, hvorvidt den også bør kunne ydes til arealer, der har en naturlig restriktion i forhold til miljølovgivningen.

Endelig er det vigtigt, at den fremtidige landbrugspolitik, herunder ikke mindst landdistriktsprogrammet, muliggør naturpleje som produktionsgren. Med den nuværende politik er der ofte et modsætningsforhold mellem de krav, der stilles for at modtage enkeltbetaling og de målsætninger, der er i landdistriktsprogrammet.

En ny fordeling af EU’s landbrugsstøtte mellem EU’s medlemsstater

Et af de væsentlige temaer i diskussionen om den fremtidige landbrugspolitik er fordelingen af støtte mellem EU’s medlemsstater. Landbrug & Fødevarer bakker op om, at man finder en bedre balance, der imødekommer de nye medlemslande. Men samtidig er det vigtigt at sikre – også set i relation til ambitionen om at være konkurrencedygtige på det globale marked – at man sikrer, at de direk-

te betalinger understøtter de bedrifter, der producerer effektivt og med fokus på fødevarer sikkerhed, klima, miljø, dyrevelfærd m.v.

En forenkling af landbrugspolitikken

En reel forenkling af den fælles landbrugspolitik kan kun ske i forbindelse med en reform af landbrugspolitikken. Set i lyset af de meget komplicerede regelsæt, der gælder i forhold til den fælles landbrugspolitik, så er det vigtigt at få det sat på dagsordenen. Det er vigtigt både i forhold til at sikre at politikken er forståelig, men også for at lette de administrative omkostninger for landmænd og virksomheder. Landbrug & Fødevarer er i færd med at udarbejde en liste med konkrete forslag.

Fastholdelse af nuværende markedsinstrumenter – og øget satsning på promotion

I forhold til markedsforanstaltninger støtter Landbrug & Fødevarer en fortsat markedsorientering af EU's landbrugspolitik. Men samtidigt er det nødvendigt, at der bevares et reelt og effektivt sikkerhedsnet for de produkter, der allerede er omfattet af eksisterende markedsinstrumenter. Man bør endvidere undersøge, om de senere års opstramninger af markedsinstrumenterne, for eksempel for korn, fortsat er relevante i forhold til målsætningen om at skabe markedsbalance og -stabilitet.

Hvad angår risikohåndteringsværktøjer mener Landbrug & Fødevarer, at markedsstabilitet bør sikres via eksisterende instrumenter. Såfremt der, som foreslået i meddelelsen, indføres nye sikkerhedsforanstaltninger lægger Landbrug & Fødevarer stor vægt på, at ordningerne er så transparente og generelle som muligt. Ordningerne bør være fuldt ud EU-finansierede, og det skal sikres, at de hverken er konkurrenceforvridende eller bidrager til renationalisering af landbrugsstøtten.

Med hensyn til afsætningsfremme finder Landbrug & Fødevarer det meget positivt, at Kommissionen lægger op til en mere aktiv afsætningspolitik via promotion-ordningen. Det er vigtigt, at de afsætningsfremmende værktøjer kan implementeres på en enkel måde og primært bruges uden for EU's indre marked.

Overvejelser om en fjernelse af sukkerkvoterne

EU har netop færdigimplementeret sukkerreformen fra 2006, som har ført til en reduktion i EU's sukkerproduktion med 30 pct., herunder stop for sukkerroedyrkning i fem medlemsstater. Det har også betydet, at EU er gået fra at være eksportør til nettoimportør. Sektoren har således netop gennemgået en kraftig effektivisering, og en udfasning af kvoterne vil sandsynligvis føre til stop for sukkerproduktionen i yderligere områder. En udfasning af kvoterne skal således vurderes nøje i forhold til andre markedsforanstaltninger, som kan give et nødvendigt stabilt grundlag for en fortsættelse af sukkerproduktionen. Fjernelse af kvoterne stiller skærpede krav til lige konkurrencevilkår mellem medlemsstaterne, hvilket i givet fald vil blive en afgørende faktor for en fortsættelse af sukkerproduktionen i Danmark.

Indførelse af en basisindkomststøtte og overvejelser om at indføre et loft per bedrift

Kommissionen lægger op til at indføre en basisindkomststøtte og i den forbindelse overveje at indføre et loft for betalingerne til store landbrug. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at de direkte betalinger fremadrettet skal ses som en honorering af de samfundsmæssige krav og ønsker, som stilles til landbrugsproduktionen i EU, for eksempel i forhold til miljø, fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd og klima – krav som produkter fra lande uden for EU, som vi konkurrerer med, ikke skal leve

op til. På den baggrund kan Landbrug & Fødevarer heller ikke støtte indførelsen af et støtteloft på bedriftsniveau, da vil ramme de bedrifter, der søger at blive mere konkurrencedygtige gennem en udnyttelse af størrelsesøkonomien.

Det bør endvidere sikres, at man på nationalt/regionalt niveau kan fastlægge, hvorvidt basispræmien skal være en flat-rate betaling, som er ens per hektar inden for en landet/regionen, eller den skal differentieres med udgangspunkt i de nuværende betalingsrettigheder. (Danmark betragtes som en region). Der skal således sikres mulighed for, at de sektorer, hvor der i Danmark er, eller vil komme, et tillæg til basisbetalingen under enkeltbetalingssystemet, fremover skal kunne modtage forholdsmæssigt den samme præmie.

Mulighed for en frivillig koblet støtte

Kommissionen foreslår, at det inden for nogle klart definerede grænser fortsat bør være muligt at yde en begrænset koblet støtte. Landbrug & Fødevarer støtter denne mulighed, idet det blandt andet af hensyn til en fortsat handyrproduktion (ungtyre) i Danmark sandsynligvis vil være nødvendigt at have dette instrument til rådighed.

DI Fødevarer mener generelt, at den fælles landbrugspolitik bør indrettes, så den lever op til målsætningerne i EU2020-strategien og aktivt bidrager til at understøtte vækst og konkurrenceevne i Europa. Den fælles landbrugspolitik skal være markedsorienteret, skabe forsyningssikkerhed og adgang til råvarer til konkurrencedygtige priser på en ressourceeffektiv måde, der tilgodeser hensyn til miljø og klima. DI Fødevarer mener, at den direkte landbrugsstøtte skal omlægges og udfases så en større del af EU's budget bliver målrettet EU's vækststrategi.

DI Fødevarer bemærker, at Kommissionens meddelelse i meget generelle vendinger skitserer, hvilken retning Kommissionen finder, at den fremtidige fælles landbrugspolitik skal tage. Der lægges op til, at den fælles landbrugspolitik skal bidrage til EU's vækststrategi, hvilket er positivt. I den forbindelse er det helt centralt, at reformen af den fælles landbrugspolitik ses i sammenhæng med forhandlingerne om de finansielle rammer, som ventes at finde sted sideløbende med landbrugsforhandlingerne. Meddelelsen indeholder ikke angivelser af nogen beløbsstørrelser for støtteniveauer eller budgetandele. DI Fødevarer mener, at den mest direkte vej til at bidrage til EU's vækststrategi vil være at overføre midler fra den direkte støtte til andre områder af EU's budget, der understøtter europæisk forskning og innovation, høj mobilitet, en effektiv energisektor, adgang til kapital for iværksættere samt digitalisering. DI Fødevarer er betænkelige ved udsigten til, at omlægningen af den fælles landbrugspolitik sker inden for rammerne af de eksisterende søjler. En mindre justering af den direkte støtte og eventuel overførsel af midler til søjle II vil ikke være tilstrækkeligt til at sikre de nødvendige midler til vækstskebnende initiativer.

Økologisk Landsforening konstaterer, at den fremtidige fælles landbrugspolitik bør bygges op om to grundlæggende principper, dels "noget for noget", dels at landbruget skal have "betaling for at producere fælles goder", og foreslår på den baggrund følgende model for støtteudbetalingen under søjle I:

- Alle landmænd modtager et hektarstøttetilskud, der samlet kan svare til mellem 30 og 50 % af de tilskud, der udbetales under søjle I.

- Hektartilskuddet kan suppleres med top-ups med 100 % EU-finansiering til natur, reducerede kvælstofniveauer, ingen pesticider/rent drikkevand, klima og dyrevelfærd.

Satserne for top-ups skal indeholde en reel betaling for det fælles gode, der kommer ud af det.

Landbruget har krav på at få mere end blot kompensation, da der er tale om et reelt produkt, som kommer alle til gavn, men som ikke kan omsættes på et marked. ”Noget for noget” princippet indebærer, at landbruget kun kan hæve tilskud til top ups, der omfatter tiltag, som rækker ud over det, som landmanden skal gøre for at overholde landets generelle miljø- og landbrugslovgivning.

Økologisk Landsforening har regnet på et scenarie, hvor en reduktion af enkeltbetalingstilskuddet til ca. 1.500 kr./ha. kan øge antallet af hektarer under en miljø- og landskabsforbedrende ordning fra godt 300.000 ha til godt 1.000.000 ha. Udbetalingen til miljø- og landskabsforbedrende tiltag vil blive øget fra at udgøre knap 5 % af EU udbetalingerne til landbruget i Danmark til at udgøre 35 % af udbetalingerne. Samtidigt er der tilvejebragt midler til investering i produktionssystemer med bedre dyrevelfærd. Baggrund for forslaget er, at landbruget overordnet producerer både fødevarer og fælles goder. Landbruget har et stort ansvar for mange fælles goder i samfundet, som ikke kan omsættes på et marked. Hvis landbruget skal levere disse fælles goder, så er det nødvendigt at betale landbruget for at producere dem. Det er ikke tilstrækkeligt at kompensere for øgede udgifter eller tabt indtægt, betalingen skal indeholde en reel aflønning for at producere fælles goder, tilsvarende som der er en indtægt ved salg af produkter ud fra bedriften. Det er denne betaling, som landbrugsstøtten gradvis skal rettes mod. De fælles goder er et robust dyrkningssystem, der rummer naturlige reguleringsmekanismer og rig natur med god biodiversitet og adgangsmuligheder for folk i landdistrikterne; reduceret kvælstofdeling; rent drikkevand og sunde og rene fødevarer; god dyrevelfærd og klimaforbedringer.

Økologisk Landsforening påpeger, at forslaget falder godt i tråd med det oplæg, som Kommissionen præsenterede i november 2010 og konstaterer endvidere, at det ikke er første gang, at der foreligger forslag, der fremhæver en høj prioritering af det multifunktionelle landbrug. Økologisk Landsforening betegner dette værdiskabende landbrug med fælles goder. Tidligere forslag har imidlertid ikke ført til mange konkrete handlinger. Derfor lægger Økologisk Landsforening vægt på en konkret prioritering af budgetmidlerne, og at der sikres en bedre koordination mellem landbrugspolitikken og miljøpolitikken.

Økologisk Landsforening fremhæver, at de administrative redskaber samt kontrollen stadigt forbedres, så modellen med top-ups forudses at kunne blive gennemført uden at øge den samlede kontrol- og administrationsbyrde. Tiltagene på arealerne vil kunne registreres i fællesskemaet og kontrollen vil ligesom kontrollen i dag af arealtilskuddene kunne gennemføres ved hjælp af digitale markkort suppleret med fysisk inspektion.

Meddelelsen blev forelagt Klima-og Energipolitisk Specialudvalg den 7. februar 2011 hvor efter der fremkom følgende bemærkninger særligt relevante for klima-og energiaspekterne af meddelelsen:

Det Økologiske Råd fremfører at den kommende reform af den fælles landbrugspolitik i EU skal målrettes tilvejebringelse af offentlige goder som naturpleje, klimasikring, rekreative muligheder og opretholdelse af jordens frugtbarhed, der ikke bliver honoreret via markedsmekanismerne samt at

overførsel af midler fra søjle 1 til søjle 2 bør være obligatorisk for alle medlemslande. Det vil sige at overføre midler fra enkeltbetaling til særlig miljøstøtte. Andelen af midler i søjle II der anvendes til miljøformål skal øges. Udtagning af sårbar landbrugsjord af hensyn til natur, miljø og klima bør indgå som prioriteret område under søjle II. Forskning og udvikling indenfor miljø og klima, herunder økologi bør opprioriteres væsentligt. Fremme af øget kulstoflagring i jorden blandt andet via dyrkning af efterafgrøder, udtagning af sårbar landbrugsjord, støtte til gylleseparatoring og biogas, samt forskning og udvikling af klimavenligt landbrug fremhæves som særligt relevant for klimabeskyttelsen.

Vedvarende Energi mener, at der burde være mere fokus på klima og miljø i meddelelsen, herunder for eksempel landbrugets egen klimamæssige belastning, levering af grøn biomasse samt klimabelastningen ved import af landbrugsprodukter.

Meddelelsen blev forelagt Miljøpolitisk Specialudvalg den 9. februar 2011, hvor der fremkom bemærkninger fra Greenpeace, Danmarks Naturfredningsforening, Økologisk Råd og Økologisk Landsforening.

Greenpeace fandt det vanskeligt at kommentere på meddelelsen, da man ikke vurderede, at det havde noget egentligt miljømæssigt indhold.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) tilkendegav, at den danske redegørelse for Kommissionens meddelelse af 18. november 2010 og den danske regerings foreløbige generelle holdning til meddelelsen ikke afspejler de store ambitioner, Kommissionen har til, hvilken rolle landbrugspolitikken kan spille i fremtiden på miljø-, natur – og klimaområdet.

DN bifalder Kommissionens udspil og støtter tanken om at lægge en stor del af miljøbeskyttelsen i Søjle I. Foreningen mener også, at en udvikling af økologisk jordbrug skal lægges ind under søjle I. Dels for at undgå, at økologiens vækst i EU skal være afhængig af det enkelte lands egen medfinansiering og for at sende det klare signal, at økologi er en del af EU's strategi for udviklingen af landdistrikterne. DN finder, at økologisk jordbrug netop leverer den kombination af fødevarerproduktion og beskyttelse af omgivelserne, inklusive klimaet, som landbrugspolitikken bør sigte på at fremme.

DN støtter modellen med en afkoblet ensartet støtte i Søjle I kombineret med en top-up model, hvor landmanden gør sig fortjent til et større beløb. Samtidig understreger DN, at de nuværende danske miljøkrav til landbruget langt fra er tilstrækkelige til at kvalificere sig til et større beløb i støtte. Der skal, udover den grundlæggende enkeltbetaling, ydes mere end der på nuværende tidspunkt bliver gjort fra dansk side.

DN opfordrer den danske regering til at gå foran på dette punkt overfor de kræfter i EU, der ikke ønsker at koble miljøkrav til Søjle i udover de krav, der ligger i krydsoverensstemmelse. Endelig tilkendegav DN, at det danske formandskab i foråret 2012 kommer i en stime af relativt konservativt tænkende formandskabslande, hvor Danmark står som det eneste progressive land i landbrugs-sammenhæng. Da Danmark som formandsland skal få enderne til at nå sammen og ikke selv kan fremføre egne synspunkter med samme tyngde under formandskabet, finder DN det derfor vigtigt at få de danske synspunkter slået fast i 2011.

Økologisk Råd tilkendegav, med henvisning til sit skriftlige høringsvar, at den kommende reform af landbrugspolitikken skal målrettes tilvejebringelse af offentlige goder som naturpleje, drikkevandsbeskyttelse, klimasikring, rekreative muligheder og andre miljø og naturhensyn, der ikke bliver honoreret via markedsmekanismerne.

Økologisk Råd finder, at Danmark i den aktuelle politiske situation bør acceptere forslaget i option 2 i Kommissionens meddelelse om en arealbaseret basisstøtte på et lavere niveau end i dag a la enkeltbetalingen der betinges af, at krav i krydsoverensstemmelsen overholdes. På sigt bør også krav fra bl.a. Habitatdirektivet og Vandrammedirektivet og kommende direktiver indgå i krydsoverensstemmelsesordningen. På den lange bane må målene være som i Option 3 med en ophævelse af indkomststøtten og markedsforanstaltningerne, således at landbrugsstøtten omformes til en landdistrikts- og miljøstøtte.

Økologisk Råd finder det principielt forkert, at de ydelser, der fremmer særlige miljøhensyn kræver national medfinansiering, mens den generelle indtægtsstøtte via enkeltbetalingen, som kun kræver overholdelse af gældende lov via krydsoverensstemmelseskravene – er fuldt finansieret via EU.

Økologisk Råd støtter derfor forslaget om at der oven i en sådan basisstøtte er mulighed for at yde ekstra støtte for særlige miljøhensyn, f.eks. lavt forbrug af pesticider og gødsning, eller støtte til permanent græsning, efterafgrøder, afgrøde rotation eller brak med henblik på økologiske hensyn. Særlig støtte til økologi og anden miljøvenlig produktion som HNV (High Nature Value Farming) bør samtidig overflyttes til søjle I, hvor der ikke kræves national medfinansiering.

Herudover finder Økologisk Råd, at overførsel af midler fra Søjle I til Søjle II bør være obligatorisk for alle medlemslande. Andelen af midler i Søjle II, der anvendes til miljøformål, skal øges. Udtagning af sårbar landbrugsjord af hensyn til natur, miljø og klima bør indgå som prioriteret område under søjle II.

Endelig mener Økologisk Råd, at forskning og udvikling indenfor miljø og klima, herunder økologi, bør opprioriteres væsentligt.

Økologisk Landsforening tilkendegav, at den kommende landbrugspolitik bør bygges op om ”noget for noget” princippet. Tilskud skal udbetales for at opnå konkrete fælles goder og en ønsket adfærd. Dermed skal der gøres op med historiske referenceperioder.

Foreningen deler ikke synspunktet om at landbrugsstøtten skal afvikles. Økologisk Landsforening mener støtten skal omdirigeres til fælles goder, så den primært finansierer ydelser, som landmanden ikke kan omsætte som et produkt på markedet, herunder natur, miljø, rent drikkevand mv.

Økologisk Landsforening opfordrer til, at man lægger vægt på at få en stærk position i forhold til den fremadrettede anvendelse af støttemidler i landbruget og herunder den danske implementering af reformen. Foreningen mener, at man forpasser en oplagt mulighed for at styrke natur- og miljøpolitiske redskaber, hvis landbrugsstøtten primært anvendes til at finansiere de omkostninger, som landbruget oplever ved at skulle leve op til generel regulering af landbruget. Økologisk Landsfor-

ening opfordrer derfor til, at der bør arbejdes for at placere den europæiske miljøpolitik tydeligere og mere direkte i fastlæggelsen af kommende støtteordninger i regi af EU-landbrugspolitikken.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark lægger stor vægt på en øget markedsorientering og liberalisering af den fælles landbrugspolitik med henblik på en afvikling af landbrugsstøtten på længere sigt. Danmark lægger vægt på, at EU's landbrugspolitik er bæredygtig i forhold til klima, natur, miljø og dyrevelfærd. Der er ikke modsætning mellem på den ene side en støtteafvikling og på den anden side et fokus på bæredygtighed. Endelig lægger regeringen vægt på, at drøftelserne om Kommissionens meddelelse ikke forgriber de kommende forhandlinger om EU's flerårige finansielle rammer.

Fra dansk side henholder man sig generelt til det danske budget review høringssvar fra april 2008, regeringens strategi for afviklingen af EU's landbrugsstøtte fra maj 2008 (B75) samt regeringens høringssvar "På sporet af en ny landbrugspolitik" fra juli 2010.

Uden at foregribe resultatet af forhandlingerne om de nye flerårige finansielle rammer for perioden efter 2013, og potentielle afledte budgetmæssige justeringer, har regeringen fremlagt én måde at organisere den fælles landbrugspolitik inden for et givent budget indtil 2020 med henblik på at sikre øget merværdi i EU som helhed ved at fremme Grøn Vækst.

Den danske regering er af den opfattelse, at tendensen i de seneste reformer og markedsorienteringen af den fælles landbrugspolitik skal fortsætte, og at Europa 2020-strategien er en mulighed for at tænke fremad, også i landbrugs- og fødevarersektoren. Europa 2020-strategiens mål bør være en del af den fremtidige fælles landbrugspolitik, navnlig gennem øget fokus på forskning, udvikling og innovation i landbrugs- og fødevarersektoren.

Den europæiske landbrugs- og fødevarersektors evne til at overleve i fremtiden, er tæt knyttet til sektorens evne til at være innovativ og aktivt bruge sin faglighed, snarere end at basere sig på klassiske støttemekanismer.

Fra et dansk synspunkt skal den fælles landbrugspolitik i perioden 2014-2020 have et meget stærkere fokus på håndtering af nye udfordringer og at levere offentlige goder.

Den fælles landbrugspolitik har potentialet til at være en del af løsningen på mange af de nye udfordringer, og at bidrage til at udforske nye indtjeningsmuligheder og en bæredygtig udvikling. For eksempel hvordan man kan skabe en effektiv vandforvaltning og forvaltning af biodiversitet, fødevareresikkerhed, håndtering af klimaændringer, højere miljømæssige hensyn, og levering af grøn energi.

Én måde at nytænke den fælles landbrugspolitik på, er at skabe en mere målrettet og moderne søjle I og søjle II i perioden 2014-2020. Den nye ordning for direkte betalinger kan bestå af en grundlæggende præmie til rådighed for alle landbrugere - på regionalt niveau. En anden del af søjle I kan udbetales til landbrugerne som en top op for at levere offentlige goder. Og det bør være enkelt at administrere. Søjle II kan have et stærkere fokus på projekter, der baseres på innovation og udvikling i landdistrikterne, ved hjælp af understøttende rammebetingelser (for eksempel uddannelsesprogrammer, ny teknologi m.v.). Dette er for at sikre Grøn Vækst i overensstemmelse med Europa 2020 strategien.

Fra dansk side vil man arbejde for, at eventuelle rådskonklusioner om den fremtidige fælles landbrugspolitik afspejler de danske prioriteter og ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle rammer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt er medlemsstaternes holdning, at meddelelsen danner et godt diskussionsoplæg om den fremtidige landbrugspolitik, men at der fortsat er mange spørgsmål til meddelelsens indhold. Der er bred opbakning til at opretholde søjlestrukturen med henholdsvis direkte betalinger og landdistriktspolitikken. Særligt de nye medlemsstater har et stærkt ønske om en ny fordeling af den direkte støtte, uafhængig af historiske referencer. Der er bred enighed om, at den fremtidige landbrugspolitik spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne, fremme af grøn vækst gennem innovation samt håndtering af klimaudfordringer. Mange medlemsstater finder, at dette bedst håndteres under landdistriktspolitikken og finder ikke anledning til at ændre grundlæggende ved ordningen for direkte betalinger. Langt hovedparten af medlemsstaterne ønsker en fortsat indkomststøtte, regulering af landbrugsmarkederne, kompensation til landmænd i områder med naturlige begrænsninger, fokus på forenkling samt at der bliver taget hensyn til EU's landbrug i relation til handel med tredjelande. Visse medlemsstater fremhæver behovet for større markedsorientering og større fokus på konkurrencedygtighed, innovation, klima og miljø. Der var bred opbakning til målsætningen om at sikre en balanceret territorial udvikling gennem diversificering, små landbrug, yngre landmænd, udvikling af lokale markeder, kvalitetsfødevarer og andre aktiviteter i forbindelse med landbruget. Visse medlemsstater understregede, at der var behov for en konkurrencedygtig og dynamisk landbrugssektor for at sikre udviklingen af landdistrikterne. Tilsvarende blev der lagt stor vægt på at forbedre yngre landmænds forhold, hvor flere medlemsstater ønskede yderligere støtteordninger, mens andre medlemsstater lagde vægt på generelle ordninger i forhold til at forbedre konkurrenceevnen for alle landmænd. I forhold til små landbrug støttede flere medlemsstater yderligere støtteordninger, mens enkelte medlemsstater fremhævede, at små landbrug på linje med store landbrug skulle markedsorienteres gennem innovation og udvikling frem for at beskyttes med særlige støtteordninger.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 11. februar 2011 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. februar 2011, jf. samlenotat oversendt den 3. februar 2011, den 21. januar 2011 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. januar 2011, jf. samlenotat oversendt den 13. januar 2011, den 10. december 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-15. december 2010, jf. samlenotat oversendt den 2. december 2010 og den 26. november 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29.-30. november 2010, jf. samlenotat oversendt den 18. november 2010.

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. december 2010.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. Forenkling af den fælles landbrugspolitik efter 2013

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

En række medlemsstater forventes på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 at fremlægge et dokument med en række overordnede principper om forenkling, som skal indgå ved udarbejdelsen af en ny fælles landbrugspolitik efter 2013.

Baggrund

Det forventes, at en række medlemsstater på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 vil fremlægge nogle overordnede principper for forenkling af den fremtidige fælles landbrugspolitik efter 2013.

Sagen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. juni 2010 orienterede Kommissionen om status for forenkling af landbrugspolitikken og understregede endvidere, at det ville blive en vigtig del af reformen af den fælles landbrugspolitik. Danmark og Nederlandene fremlagde en note sammen med Bulgarien, Tjekkiet, Tyskland, Estland, Irland, Frankrig, Litauen, Letland, Ungarn, Østrig, Polen, Rumænien, Finland, Sverige, Slovenien og Storbritannien samt med støtte fra Luxembourg, Malta og Cypern. Notens understregede behovet for fortsat at fremme konkrete forenklingstiltag samt at sætte fokus på forenkling i forhold til den fremtidige landbrugspolitik.

Det forventes, at Nederlandene sammen med Danmark, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Letland, Estland, Tjekkiet og flere andre medlemsstater på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 vil præsentere en række overordnede principper, som skal indgå i forbindelse med udarbejdelsen af en fremtidig fælles landbrugspolitik efter 2013 med henblik på at sikre reel forenkling af landbrugspolitikken. Disse principper forventes at omhandle følgende:

- Den fælles landbrugspolitik i perioden 2014-2020 skal samlet blive billigere og enklere for de nationale myndigheder at administrere, ligesom de administrative omkostninger for støttemodtagerne skal reduceres. Enhver stigning i omkostninger eller kompleksitet vedrørende særlige foranstaltninger kan kun være berettiget, hvor fordelene opvejer omkostningerne.
- En risikobaseret fremgangsmåde bør anvendes på alle kontroller for både administrationen og støttemodtagerne. Det betyder, at kontrollen reduceres, når administrationen har vist, at man har et velfungerende kontrolsystem, eller støttemodtageren har haft nogle gode kontrol-

resultater. Tilsvarende vil kontrollen, som det allerede er tilfældet i dag, blive øget, hvis der opstår systemiske problemer.

- Medlemsstaterne skal have mulighed for skøn og fleksibilitet, særligt i relation til landdistriktsprogrammet, og for nærmere at definere kontrol, overvågning og evaluering af ordningerne på en måde, som passer til de enkelte medlemsstaters særlige omstændigheder, hvis det kan påvises, at de politiske resultater opnås. Dermed tilstræbes en resultatorienteret tilgang i modsætning til en procesorienteret tilgang.
- Der skal være større proportionalitet i forbindelse med kontrol og sanktioner.
- Der skal sikres fuld gennemsigtighed og klarhed i alle roller og ansvar, og endvidere skal der indføres mekanismer for at tilvejebringe den nødvendige klarhed, hvis der er usikkerhed om fortolkning af EU-krav.
- Brugen af teknologi skal maksimeres og tilskyndes.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen, men Europa-Parlamentet har den 18. maj 2010 vedtaget en beslutning om forenkling af den fælles landbrugspolitik med udgangspunkt i Kommissionens tidligere meddelelse om forenkling KOM (2009) 128 ”En forenklet landbrugspolitik for Europa til fordel for alle”. I denne beslutning understreger Europa-Parlamentet nødvendigheden af at forenkles den fælles landbrugspolitik yderligere for at nedbringe de dermed forbundne gennemførelsesomkostninger for EU's institutioner, medlemsstater og støttemodtagere. Europa-Parlamentet lægger speciel vægt på forenkling af krydsoverensstemmelse, direkte betalinger, udvikling af landdistrikter og dyreidentifikation.

Endvidere har Europa-Parlamentet den 8. juli 2010 vedtaget en beslutning om fremtiden for den fælles landbrugspolitik efter 2013. Heri understreges det, at udformningen og gennemførelsen af den nye fælles landbrugspolitik primært bør bygge på enkelhed, proportionalitet, gennemsigtighed, begrænsning af bureaukrati og mindskning af administrative byrder for landbrugerne.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv statsfinansielle, administrative eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Høring

§ 2-udvalget (landbrug) er blevet hørt om meddelelsen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at hvis der for alvor skal skabes forenkling af den fælles landbrugspolitik, er det vigtigt, at der også fra politisk niveau er fokus på forenkling. Derfor sætter Landbrug & Fødevarer stor pris på, at diskussionen vil blive igangsat på det kommende rådsmøde, som et led i diskussionen om reform af den fælles landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer mener, at det er vigtigt at fremme en forenkling af landbrugspolitikken – herunder ikke mindst den omkostningslettelse, der vil følge. Derfor kan Landbrug & Fødevarer kun støtte op om et forøget fokus på, at de administrative omkostninger for støttemodtagerne skal reduceres.

Landbrug & Fødevarer mener dog, at Kommissionens meddelelse om landbrugspolitikken for 2014-2020 er på et så overordnet niveau, at det er svært at vurdere de konkrete administrative konsekvenser af Kommissionens forslag. Dog ser det umiddelbart ud til, at dele af forslaget sandsynligvis vil føre til endnu mere komplicerede regler og flere administrationsomkostninger, for eksempel vedrørende det nye grønne element i søjle I. Derfor vurderer Landbrug & Fødevarer, at det er vigtigt at have et skarpt fokus på, at det grønne element, og andre lignende ændringer, på ingen måde fører til øgede administrationsomkostninger for støttemodtagerne. Tværtimod skal administrationsomkostningerne som helhed reduceres væsentligt.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at det er vigtigt, at det nævnte princip vedrørende risikobaseret kontrol anvendes og forstås på den rigtige måde. Landbrug & Fødevarer støtter, at der foretages en målrettet risikobaseret udtagning til kontrol. Anvendes dette princip, bør det være muligt at reducere det antal bedrifter, der udtages til kontrol på nationalt/regionalt plan. Man skal dog være opmærksom på, at når der anvendes en risikobaseret udtagning til kontrol, vil man se mange overtrædelser i kontrolpopulationen sammenlignet med, hvor mange overtrædelser der vil være i en kontrolpopulation, der er tilfældigt udtaget. Et højt antal overtrædelser i kontrolpopulationen er således ikke et udtryk for, at en medlemsstat klarer sig dårligt. Det er derimod et naturligt resultat af den risikobaserede udvælgelse til kontrol.

Derfor mener Landbrug & Fødevarer, at et risikobaseret kontrolsystem i sig selv skal nedsætte den generelle kontrolfrekvens. Stor forekomst af lovovertrædelser i et sådant system er ikke udtryk for systemiske problemer, og skal derfor heller ikke have konsekvenser i form af øget kontrolfrekvens i efterfølgende år.

Desuden fremhæver Landbrug & Fødevarer, at det i vurderingen af en risikobaseret tilgang, for eksempel på dyrevelfærdsområdet, er vigtigt at være opmærksom på, at i en medlemsstat med mange små bedrifter, vil der typisk være få overtrædelser i forhold til antallet af landmænd, men måske mange dyr; mens kontrol i en medlemsstat med færre større bedrifter vil indbefatte mange overtrædelser i forhold til antallet af landmænd, men måske kun få dyr.

I forhold til den fremtidige landdistriktspolitik, er det for Landbrug & Fødevarer helt afgørende for de nationale programmets succes, at medlemsstaterne får en stor grad af fleksibilitet ved udformning af programmet og de konkrete tilskudsordninger. Foranstaltninger skal kunne kombineres, så målet med et tiltag kan opfyldes på den mest hensigtsmæssige og effektive måde. Udviklingen og behovene kan ændre sig hurtigt og medlemsstaterne skal derfor have stor fleksibilitet til at ændre programmer og ordninger løbende i hele programperioden.

Landbrug & Fødevarer er helt enig i, at der bør være langt større proportionalitet i forbindelse med kontrol og sanktioner. Ikke mindst bør systemet for krydsoverensstemmelse grundigt revideres. Dels bør systemet være slankere og mere målrettet, dels bør der skabes proportion i systemet, således at samme overtrædelse af et krav giver samme støttenedsættelse beløbsmæssigt uanset hvor meget direkte støtte landbrugeren modtager. Desuden er det vigtigt at sikre, at der ikke kommer til at ske en dobbeltsanktionering i forbindelse med indførslen af et grønt element i søjle I. I det omfang, at dette element kunne tænkes at indeholde overlap med det nuværende system for krydsover-

ensstemmelse, er det vigtigt at overlappende områder tages helt ud af krydsoverensstemmelsessystemet.

I det omfang, det er muligt at indføre brug af nye og gennemtestede teknologier i forbindelse med ansøgning om støtte og fremsendelse af dokumentation, skal det, ifølge Landbrug & Fødevarer, selvfølgelig i videst muligt omfang gøres muligt at bruge disse teknologier. Det er dog vigtigt at sikre, at der er en længere overgangsperiode, hvor det er muligt at bruge både gamle metoder og nye teknologier, således at de støtteansøgere, der ikke har mulighed for at anvende de nye teknologier får tilstrækkeligt råderum (og incitament) til at tilpasse sig.

Sidst, men ikke mindst, vil Landbrug & Fødevarer gerne understrege vigtigheden af, at der er klare EU-regler og klare fortolkninger af EU-regler, og at medlemsstaterne gives tilstrækkelig fleksibilitet til at implementere EU's landbrugspolitik under hensyntagen til de særlige naturgivne forhold, der kendetegner den enkelte medlemsstat.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark arbejder aktivt for at forenkle den fælles landbrugspolitik, ligesom man fra dansk side finder det vigtigt med en løbende forenkling af den fælles landbrugspolitik. Danmark finder, at det særligt i forbindelse med udformningen af den fremtidige fælles landbrugspolitik er vigtigt at fokusere på forenkling. Fra dansk side arbejder man i den forbindelse for, at forenkling indgår i de eventuelle konklusioner om fremtidens fælles landbrugspolitik.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være en positiv holdning til øget forenkling i den fremtidige fælles landbrugspolitik efter 2013 fra stort set alle medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens seneste orientering om forenkling af landbrugspolitikken har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. juni 2010, jf. samlenotat oversendt den 10. juni 2010.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

3. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår kontraktforhold i mejerisektoren**

KOM (2010) 728

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. januar 2011.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Som udmøntning af arbejdet i gruppen af højtstående eksperter på mælkeområdet har Kommissionen fremsat forslag om kontraktforhold i mælke- og mejerisektoren omfattende regler om kontrakter mellem producenter og mejerier, producenternes forhandlingsstyrke og interprofessionelle organisationer i mælkesektoren.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2010) 728 af 9. december 2010 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår kontraktforhold i mejerisektoren. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogversion den 9. december 2010.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 42 og artikel 43, stk. 2, og kan vedtages efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Som følge af den vanskelige markedssituation for mælk i 2008 og 2009 nedsatte den daværende kommissær for landbrug og udvikling af landdistrikter i oktober 2009 en gruppe af højtstående eksperter på mælkeområdet. Ekspertgruppen skulle drøfte, hvilke foranstaltninger, der kan overvejes for mejerisektoren på mellemlangt og langt sigt set i lyset af, at mælkekvoterne udløber den 1. april 2015. Den blev opfordret til, med respekt for Sundhedstjekkets beslutninger, at overveje, hvilke regulerende foranstaltninger, der kan bidrage til at stabilisere markederne og producenternes indkomster samt øge gennemsigtigheden på markedet.

Gruppen bestod af repræsentanter fra medlemsstaterne og havde en repræsentant fra Kommissionen som formand. Der er blevet afholdt ti møder i perioden fra oktober 2009 til juni 2010, og på baggrund af drøftelserne i gruppen blev der udarbejdet en rapport. Rapporten afspejler drøftelserne i gruppen og indeholder 7 henstillinger, men ingen konkrete forslag. Der blev på møderne i gruppen drøftet kontraktforhold mellem mælkeproducenter og mejerier, producenternes forhandlingsstyrke,

interprofessionelle organisationer, gennemsigtighed, markedsinstrumenter (herunder eventuel brug af futures), mærkning og handelsnormer samt innovation og forskning.

Kommissionen har som opfølgning på gruppens arbejde fremsat forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007, som indeholder følgende hovedemner:

- Kontraktmæssige relationer
- Producenternes forhandlingsstyrke
- Interprofessionelle organisationer
- Øvrige ændringer af markedsordningen.

De øvrige henstillinger i rapporten fra gruppen af højtstående eksperter forventes behandlet henholdsvis i forbindelse med reformen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 (markedsforanstaltninger samt forskning og innovation) og i forbindelse med kvalitetspakken (handelsnormer og mærkning), som ved KOM (2010) 733 og KOM (2010) 738 er fremlagt af Kommissionen.

Kontraktmæssige relationer

Kommissionen skønner, at brugen af formaliserede kontrakter ikke er udbredt i mælkesektoren. Øget anvendelse af kontrakter vil efter Kommissionens opfattelse kunne styrke opmærksomheden og ansvarligheden i sektoren, og medvirke til bedre at reagere på markedets signaler og tilpasse udbud til efterspørgsel.

Forslaget giver medlemsstaterne hjemmel til at beslutte, at enhver leverance af råmælk fra producent til forarbejdningsled skal være omfattet af en skriftlig kontrakt mellem parterne, der som minimum angiver pris (eventuelt kriterier for en varierende pris), volumen og kontraktens varighed. Det skal bemærkes, at andelsselskaber er undtaget, såfremt andelsselskaberne har vedtægter med et indhold, der svarer til de ovenfor nævnte krav til kontrakter. Kommissionen kan fastsætte nærmere regler ved gennemførelsesbestemmelser.

Producenternes forhandlingsstyrke

Med henblik på at styrke den enkelte mælkeproducent i forhandlingerne overfor mejerierne, når der forhandles priser, giver forslaget medlemsstaterne en specifik hjemmel til at anerkende producentorganisationer (PO) for mælk og mejeriprodukter. Producentorganisationer skal bestå af primærproducenter og være oprettet på initiativ af disse.

Forslaget indfører en undtagelse til de gældende EU-konkurrenceregler, således at der åbnes mulighed for, at producentorganisationer på mælkeområdet kan forhandle blandt andet priser med mejerierne på sine medlemmers vegne. Den enkelte producentorganisation kan i medfør af forslaget forhandle kontraktforhold, inklusiv priser og mængder, hvis producentorganisationen ikke repræsenterer en større mængde end:

- 3,5 % af EU's totale produktion,
- 33 % af den samlede nationale produktion i hvilken som helst medlemsstat omfattet af forhandlingerne for en producentorganisation, og
- 33 % af den samlede fælles nationale produktioner i alle medlemsstater omfattet af forhandlingerne for en producentorganisation.

Nationale konkurrencemyndigheder kan i konkrete tilfælde beslutte, at der skal gælde en lavere grænse end 33 %, hvis det skønnes nødvendigt for at beskytte den fri konkurrence og for at undgå begrænsninger for små og mellemstore mejerier. Det fremgår desuden af forslaget, at Kommissionen kan fastlægge regler om sammenslutninger af producentorganisationer ved delegerede retsakter.

Interprofessionelle organisationer

Der indføres en bestemmelse om interprofessionelle organisationer eller brancheorganisationer (IPO'er) i mejerisektoren. Disse organisationer består af både primærproducenter, forarbejdningsvirksomheder og handelsleddet. Kommissionen finder, at sådanne organisationer kan spille en nyttig rolle ved at tillade en dialog mellem aktørerne i forsyningskæden og ved at fremme god praksis og gennemsigtighed i markedet. Forslaget indebærer, at medlemsstaterne kan godkende organisationer, som består af virksomheder, der udfører økonomiske aktiviteter vedrørende produktion, forarbejdning og handel med mælk og mejeriprodukter, og som oprettes på initiativ af disse erhvervsdrivende. Disse interprofessionelle organisationer skal blandt andet beskæftige sig med indsamling af information og fremme af gennemsigtighed i sektoren, forskning og markedsstudier, udarbejdelse af standardkontrakter og fremme af produktkvalitet. Forslaget indeholder en bestemmelse, der skal hindre, at disse interprofessionelle organisationers arbejde bliver uforeneligt med konkurrencereglerne.

Øvrige ændringer af markedsordningen

Ved forslaget indføres desuden en regel om, at virksomheder, der forarbejder råmælk, skal indberette til de nationale myndigheder om de mængder mælk, som de modtager hver måned. Kommissionen kan ved delegerede retsakter fastlægge omfanget af disse indberetninger. Endvidere skal Kommissionen henholdsvis den 30. juni 2014 og den 31. december 2018 fremlægge rapporter for Europa-Parlamentet og Rådet om markedsudviklingen i mælkesektoren og om status for anvendelsen af de bestemmelser, der indføres ved forslaget.

Forslaget er i sin helhed tidsbegrænset og har virkning indtil den 30. juni 2020.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget skønnes af Kommissionen ikke at have konsekvenser for EU-budgettet.

Statsfinansielle og administrative konsekvenser

Forslaget har ikke væsentlige statsfinansielle og administrative konsekvenser, men der udestår dog en vurdering af, hvilke opgaver, der vil blive pålagt medlemsstaternes administrationer som følge af forslaget, herunder eventuelle anerkendelsesprocedurer for og evalueringer af producentorganisationer og interprofessionelle organisationer i Danmark samt eventuelle procedurer for indberetninger af de mængder råmælk, som virksomheder, der forarbejder mælken, modtager. Disse konsekvenser kan dog ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne

Under forudsætning af, at forslagens bestemmelser om producentorganisationers forhandlingsstyrke og forslagens bestemmelser om kontraktindgåelse ikke kommer til at gælde for andelsselskaber, har forslaget ikke eller kun i mindre grad (der er enkelt private mejerier) erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne.

Høring

Forslaget har været i høring i §2-udvalget (landbrug). Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer ønsker at tilføje til deres tidligere fremsendte høringssvar, at Kommissionen henholdsvis den 30. juni 2014 og den 31. december 2018 skal fremlægge rapporter for Europa-Parlamentet og Rådet om status for anvendelsen af de bestemmelser, som indføres med forslaget. Landbrug & Fødevarer finder det bekymrende, at Kommissionen i forbindelse med evalueringerne kan komme med nye forslag for mælkesektoren. Landbrug & Fødevarer er særligt bekymret over, at mange medlemsstater ønsker at indføre nye former for markedsregulering til erstatning for mælkekvotesnes ophør i 2015. Det er yderst vigtigt, at der *ikke* indføres tiltag, som medfører ændringer af andelsorganiseringen i dansk mejeribrug, og som bliver en hindring for varernes frie bevægelighed i EU og markedsorienteringen af mælkesektoren.

Forslaget har tidligere været i høring i §2-udvalget (landbrug). Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer er bekymrede over, at mange EU-lande ønsker at indføre nye former for markedsregulering til erstatning for mælkekvotesnes ophør i 2015. Det er yderst vigtigt, at der *ikke* indføres tiltag, som medfører ændringer af andelsorganiseringen i dansk mejeribrug; som bliver en hindring for varernes frie bevægelighed i EU og for den generelle markedsorientering af mælkesektoren.

Landbrug & Fødevarer vil gerne understrege, at det er nødvendigt med frivillighed i forhold til brugen af kontrakter i Danmark af hensyn til andelsorganiseringen. Kommissionen foreslår, at andelsvedtægter kan træde i stedet for kontrakter, såfremt vedtægterne indeholder samme elementer, som Kommissionen foreslår i sin kontraktmodel. Erhvervet er i den sammenhæng meget bekymret for de potentielle ændringer for andelsvedtægterne, som en kontraktmodel kan medføre på europæisk plan. Andelsselskaber er netop en særegen form for organisering mellem producent og mejeri, hvor andelsvedtægterne bør være dækkende for ethvert krav til en kontraktform. Af hensyn til andelsorganiseringen – både i Danmark og andre EU-medlemslande – så må det sikres, at en kontraktform på europæisk niveau ikke må medføre ændring af andelsvedtægterne og administrative byrder for andelsselskaber i form af kontraktadministration.

Erhvervet fastholder – som sagt og skrevet tidligere – at tilgangen med kontraktrelationer på mange måder er fejlagtig. Det skyldes ikke kun, at mælkesektoren i Danmark allerede har organiseret sig, men også at enkelte lande i Europa ser kontrakter i en udbudsregulerende kontekst (reelt et kvotesystem). Erhvervet har været for en markedsorientering af mælkesektoren og er af den grund ikke po-

sitive overfor nye reguleringstiltag på EU-plan, som overordnet set bedst bestemmes decentralt mellem mælkeproducenter og mejerier i medlemslandene.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er en tendens til, at mange *de facto* opfatter et andelsselskab som en producentorganisation. Landbrug & Fødevarer finder, at der allerede er tilpas organisering på plads i dansk mejeribrug og lægger stor vægt på, at der ikke må indføres regler, som kan medføre ændringer af andelsorganiseringen i Danmark. Landbrug & Fødevarer ønsker, at der indskrives en fortolkningsnote, hvor det *yderligere* pointeres, at et andelsselskab har selvstændig status i forhold til producentorganisationer.

Landbrug & Fødevarer har været for en markedsorientering af mælkesektoren og er overordnet set bekymrede overfor nye reguleringstiltag på EU-plan. Upåagtet, at det er indskrevet, at interprofessionelle organisationer ikke må have konkurrenceforvridende aktiviteter, så er det i dag muligt for interprofessionelle organisationer (IPO'er) i andre landbrugssektorer at koncentrere og koordinere udbuddet og afsætningen mellem primær-, forarbejdnings- og detaileddet. Landbrug & Fødevarer må kraftigt afvise at lade IPO'er i mælkesektoren koncentrere og koordinere udbuddet og afsætningen mellem primær-, forarbejdnings- og detaileddet. Begrundelsen er, at en national aftale, der også omfatter detaileddet, vil være konkurrenceforvridende overfor udenlandske produkter, som prøver at komme ind på det pågældende marked.

Kommissionen foreslår, at IPO'er vil kunne bidrage til at forbedre medlemmernes kendskab til markedet og gennemsigtigheden på markedet gennem markedsundersøgelser (regionalt/nationalt) og statistisk materiale om priser, mængder og kontraktlængder. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er meget uklart, hvor omfattende IPO'ens virke er her, og at det er meget vigtigt, at fortroligheden af virksomhedernes interne virke respekteres. Kommissionen ønsker, at IPO'er kan lave kontrakter, som er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. Landbrug & Fødevarer understreger, at der er meget uklart, hvad indholdet af kontrakterne vil være, og hvorfor kontrakter overhovedet nævnes her. Omtalen af kontrakter i forbindelse med interprofessionelle organisationers virke kan skabe frygt for, at IPO'er kan have aktiviteter i strid med reglerne om den fri bevægelighed af varer i EU.

Landbrug & Fødevarer noterer sig, at man vil kunne lade IPO'er i mælkesektoren fremme geografiske betegnelser, der er godkendt i forhold til EU's regler. Generelt er Landbrug & Fødevarer dog betænkelige ved tiltag, for eksempel i form af oprindelsesmærkning, der vil kunne hindre varernes frie bevægelighed i EU. Overordnet set kan det tilmed undre, at man nævner mærkningsregler her, når dette netop er forbeholdt kvalitetspakken.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder aktivt for at markedsorientere den fælles landbrugspolitik i EU. Det vurderes, at forslaget ikke vil medvirke til at markedsorientere mejerisektoren yderligere. Regeringen mener, at kontraktindgåelse og medlemskab af producentorganisationer og interprofessionelle organisationer bør være frivilligt for den enkelte landbruger. Forslagets bestemmelser om kontraktindgåelse og producenters forhandlingsstyrke bør ikke gælde for andelsvirksomheder, der er en vertikal integration af primærproducenter og forarbejdning. Regeringen fastholder, at landbruget er en del af det

indre marked og skal fungere herefter, og at man derfor arbejder for, at en fravigelse af gældende EU-konkurrenceregler undgås eller begrænses mest muligt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionen præsenterede på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 13.-15. december 2010 mælkepakken med lovforslag, rapport om kvoteudfasning og rapport om markedssituationen samlet. Langt hovedparten af medlemsstaterne støttede Kommissionens forslag, idet Danmark, Nederlandene og Storbritannien fandt, at Kommissionen i højere grad burde lægge vægt på udvikling og innovation. Danmark, Nederlandene og Irland opfordrede Kommissionen at sikre en blød landing i alle medlemsstater ved kvoteudfasningen, hvilket Kommissionen afviste.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. januar 2011.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 10. december 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-15. december 2010, jf. samlenotat oversendt den 2. december 2010.

Rapporten fra gruppen af højtstående eksperter på mælkeområdet har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. juli 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12. juli 2010, jf. samlenotat oversendt den 1. juli 2010, samt den 24. september 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 27. september 2010, jf. samlenotat oversendt den 16. september 2010.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

4. Kvartalsrapport fra Kommissionen om markedet for mejeriprodukter KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen forventes at forelægge en opdateret markedsrapport om mælk på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011.

Baggrund

Markedssituationen for mælk blev drøftet på Det Europæiske Råd den 18.-19. juni 2009, og der blev fremlagt følgende konklusioner: ”Det Europæiske Råd drøftede den nuværende situation på mælkemarkedet. Det opfordrede Kommissionen til at fremlægge en dybtgående markedsanalyse inden for de næste to måneder, der omfatter eventuelle muligheder for at stabilisere mælkemarkedet og samtidig respekterer resultatet af sundhedstjekket.” Kommissionen har ved KOM (2009) 385 af 22. juli 2009 fremsendt meddelelse om markedssituationen for mælk og mejeriprodukter i 2009. Ifølge meddelelsen vil Kommissionen hvert kvartal præsentere en markedsrapport for Rådet.

Kommissionen præsenterede senest en kvartalsrapport på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-14. december 2010. Rapporten beskriver markedssituationen for mælk og mejeriprodukter.

Sagen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på præsentation.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en rapport og ikke om forslag til egentlige retsakter. På denne baggrund er spørgsmålet om nærhedsprincippet ikke relevant.

Formål og indhold

Kommissionen forventes at fremlægge en opdateret markedsrapport om mælk og mejeriprodukter på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011. Af Kommissionens kvartalsrapport præsenteret på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-14. december 2010 fremgik det, at EU's marked for mejeriprodukter i 2010 havde det langt bedre end i 2009.

Det kan oplyses, at den gennemsnitlige afregningspris i EU i november 2010 lå på 33,4 cent/kg (2,48 kr.) imod 26,7 cent/kg i oktober 2009. Markedspriserne for smør og mælkepulver i EU er steget stort set uafbrudt siden foråret 2009. På grund af stor efterspørgsel er såvel verdensmarkedspriserne som EU's priser på disse produkter nu meget høje og kun overgået af niveauet i 2007. Denne øgede efterspørgsel er modvirket af en stigning i produktionen primært i EU og USA, mens New Zealands mælkeproduktion ikke er steget væsentligt på grund af klimatiske forhold.

Der er ikke opkøbt smør eller skummetmælkspulver (efter licitationsprocedure) siden henholdsvis september og oktober 2009, og eksportrestitutioner for alle mejeriprodukter blev ligeledes nulstillet den 20. november 2009. Der har i 2010 ikke været interesse for at anvende intervention, hvilket var muligt med virkning fra den 1. marts 2010. Kommissionen påbegyndte salg fra interventionslagrene fra den 1. juni 2010. Interventionslagrene er, hvad angår smør, stort set tomme og kraftigt reduceret, hvad angår skummetmælkspulver. EU's eksport til tredjelande, navnlig hvad angår skummetmælkspulver og ost, er forbedret betydeligt i 2010 i forhold til 2009.

EU's samlede mælkeproduktion i kvoteåret 2009/2010 lå 7 % under den samlede mælkekvote og 0,6 % under mælkeleverancen for kvoteåret 2008/2009. Kun Danmark, Cypern og Nederlandene overskred deres nationale kvote med den konsekvens, at de producenter i de nævnte medlemsstater, der overskred deres individuelle mælkekvoter, skulle betale overskudsafgift, som andrager 0,278 €/kg (2,07 kr./kg). Danmarks kvoteoverskridelse var på 19.515,9 tons og udløste en overskudsafgift på ca. 40,5 millioner kr. For kvoteåret 2010/2011, der udløber den 31. marts 2011, forventes Danmark og Nederlandene fortsat at overskride deres mælkekvoter, ligesom enkelte andre medlemsstater antageligt også vil overskride kvoterne. Danmark vil antageligt producere mindst 41.500 tons over kvoten, hvilket forventes at udløse en overskudsafgift på ca. 86 mio. kr.

Kommissionen har i sin rapport om gnidningsfri afvikling af mælkekvoterne fra december 2010 konkluderet, at afviklingen af kvoterne forløber planmæssigt bortset fra få medlemsstater (Danmark og Nederlandene), hvor kvoterne overskrides, og kvoteprisen forbliver høj. I disse medlemsstater udnytter producenterne deres kapacitet til fortsat at producere uanset, at de skal betale overskudsaf-

gift. Det anføres, at det antageligt skyldes, at producenterne er tilstrækkeligt konkurrencedygtige eller er nødt til at udnytte deres produktionsapparat fuldt ud.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om markedsrapporten.

Konsekvenser

Markedsrapporten har ikke i sig selv statsfinansielle, administrative eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Høring

Rapporten har været i høring i §2-udvalget (landbrug). Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer konstaterer, at Kommissionen i sin rapport om afviklingen af mælkekvoterne fra december 2010 anfører, at afviklingen af kvoterne forløber planmæssigt i hovedparten af EU's medlemsstater. Derimod overskrider Danmark og Nederlandene deres nationale mælkekvoter, hvorved kvoteprisen forbliver høj.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at med udsigten til at kvotesystemet forsvinder i 2015, samt den aktuelle økonomiske situation i erhvervet, har de stigende kvotepriser og forventning om betaling af store beløb i overskudsafgift for kvoteåret 2010/2011 alvorlige konsekvenser for erhvervet.

Landbrug & Fødevarer har i tidligere skriftlig høring af § 2-udvalget indskærpet, at der bør ske en afkapitalisering af kvoterne i Danmark frem mod 2015, så alle investeringer i kvotekøb i princippet er afskrevet i 2015 - en afkapitalisering, der viser sig i faldende og lave priser på kvotebørsen. Landbrug & Fødevarer har særligt ønsket, at Kommissionen indfører en række tiltag for at sikre en hensigtsmæssig udfasning af mælkekvoterne i 2015. Disse tiltag er: yderligere kvoteforhøjelser så effektivitetsforbedringer ikke begrænses af mangel på kvote, frontloading af de sidste 3 % af den allerede fastsatte kvoteudvidelse. Dette vurderer Landbrug & Fødevarer nu og her vil give mulighed for at udjævne en forventet overskudsafgift under de aktuelt vanskelige økonomiske vilkår i erhvervet. Ligeledes ønsker Landbrug & Fødevarer mulighed for udligning af overskudsafgiften mellem medlemsstater. I EU-27 er kvoten totalt set ikke udnyttet. En omfordeling af frimængderne mellem medlemsstater vil tilgodese de mest effektive bedrifter i EU. Endelig kan overskudsafgiften sænkes fra de nuværende 2,07 kr. til et lavere beløb, men det er principielt ikke hensigtsmæssigt at regulere via noget, der reelt er en omkostning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen tager Kommissionens forventede markedsrapport til efterretning. Regeringen arbejder for, at markedsinstrumenter som intervention og prisstøtte enten ophører eller opretholdes på et minimum som et reelt sikkerhedsnet. Regeringen støtter ligeledes, at der sikres en blød landing af mælkekvoterne i alle medlemsstater.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at de fleste medlemsstater vil notere sig Kommissionens markedsrapport.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens seneste forventede kvartalsrapport har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 10. december 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-14. december 2010, jf. samlenotat oversendt den 2. december 2010.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

5. Henstilling fra Kommissionen til Rådet om bemyndigelse af Kommissionen til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen med Mauretania

SEK (2011) 137

Nyt notat.

Resumé

Den eksisterende protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Mauretania udløber den 31. juli 2012. Fiskeriprotokollen indeholder fastsættelse af fiskerimulighederne og EU's finansielle modydelse. Den eksisterende protokol omfatter adgang for EU-fiskere til fiskeri efter tun (notfartøjer og stangfiskerfartøjer), languster, krabber og andre krebsdyr, blæksprutter, senegalesisk kulmule og andre demersale arter samt pelagiske arter. Aftalen med Mauretania er den største af EU's fiskeripartnerskabsaftaler. Kommissionen har fremlagt en henstilling til Rådet om bemyndigelse af Kommissionen til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen med Mauretania.

Baggrund

Kommissionen har ved SEK (2011) 137 af 3. februar 2011 fremsendt henstilling fra Kommissionen til Rådet om bemyndigelse af Kommissionen til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen med Mauretania. Henstillingen er oversendt til Rådet den 7. februar 2011 i en dansk sprogudgave.

På baggrund af Kommissionens henstilling udarbejdes der et forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandling på Den Europæiske Unions vegne om en ny protokol til de respektive fiskeripartnerskabsaftaler. Forslagene fremsættes med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, i sammenhæng med artikel 218, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal uden inddragelse af Europa-Parlamentet.

Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Henstillingen er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Ifølge Kommissionens forslag til henstilling vil Rådet:

- bemyndige Kommissionen til at indlede og føre forhandlinger om fornyelse af den pågældende protokol og
- udpege Kommissionen til at føre forhandlingerne herom.

Forhandlingerne vil skulle gennemføres i konsultation med Rådet og i overensstemmelse med et sæt forhandlingsdirektiver.

Kommissionen anfører i udkastet til forhandlingsdirektiver, at formålet med forhandlingerne er at få vedtaget en ny protokol som led i fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Mauretanien i overensstemmelse med Rådets konklusioner af 19. juli 2004, der er baseret på Kommissionens meddelelse af 23. december 2002 om fiskeripartnerskabsaftaler og under hensyntagen til menneskerettighedssituationen i Mauretanien.

Protokollen skal ifølge udkastet til forhandlingsdirektiver indeholde en klausul om konsekvenserne i tilfælde af en tilsidesættelse af menneskerettigheder og demokratiske principper.

For at fremme et bæredygtigt og ansvarligt fiskeri gennem en sådan ny protokol baserer Kommissionen forhandlingerne på følgende mål:

- det sikres, at EU-fiskerflådens fartøjer har adgang til Mauretaniens eksklusive økonomiske zone (EEZ) og får tildelt de nødvendige tilladelser til, at de kan fiske i nævnte EEZ, idet der dog kun vil være tale om den overskydende del inden for den maksimalt bæredygtige fangst,
- der tages behørigt hensyn til de bedste videnskabelige udtalelser, der foreligger, for at sikre bestandenes bæredygtighed
- det sikres, at adgangen til fiskeressourcerne fastsættes ud fra de kriterier, der gælder for den nuværende protokol, og den udvikling, der er observeret i de seneste år og
- der arbejdes på at styrke den sektorpolitiske dialog for at fremme indførelsen af en ansvarlig fiskeripolitik, udvikle fiskerierhvervet i Mauretanien og bidrage til den økonomiske og sociale udvikling i tråd med landets udviklingsmål, især for så vidt angår fiskerikontrol og -overvågning, forvaltning af fiskeressourcer og skærpelse af hygiejnekravene til fiskevarer.

Aftalen med Mauretanien er den største af EU's fiskeripartnerskabsaftaler. Den eksisterende protokol løber fra 1. august 2008 til 31. juli 2012 og omfatter adgang til fiskeri efter tun (notfartøjer og stangfiskerfartøjer), languster, krabber og andre krebsdyr, blæksprutter, senegalesisk kulmule og andre demersale arter samt pelagiske arter.

Fiskerimulighederne er fastsat i protokollen, og er som udgangspunkt fordelt mellem Spanien, Italien, Portugal, Grækenland og Frankrig. Fiskerimulighederne efter pelagiske arter er ufordelt mellem medlemsstaterne, og udnyttes aktuelt af Letland, Litauen, Polen, Nederlandene og Irland.

Den samlede finansielle modydelse i den eksisterende protokol er fastsat til 86 mio. € (ca. 654 mio. kr.) for det første år, 76 mio. € (ca. 570 mio. kr.) for det andet år, 73 mio. € (ca. 547,5 mio. kr.) for det tredje år og 70 mio. € (ca. 525 mio. kr.) for det fjerde år. En del af denne finansielle modydelse vil blive anvendt til finansiell støtte til gennemførelse af den nationale mauretanske fiskeripolitik,

nemlig 11 mio. €(ca. 82,5 mio. kr.) det første år, 16 mio. €(ca. 120 mio. kr.) det andet år, 18 mio. €(ca. 135 mio. kr.) det tredje år og 20 mio. €(ca. 150 mio. kr.) det fjerde år, heraf 1 mio. €(ca. 7,45 mio. kr.) om året i støtte til Nationalparken Banc d'Arguin.

Den økonomiske støtte til gennemførelse af den mauretanske fiskeripolitik bidrager til at udvikle og gennemføre den nationale strategi for bæredygtig udvikling af fiskerierhvervet i Mauretanien med henblik på at skabe et bæredygtigt og ansvarligt fiskeri i Mauretaniens farvande i harmoni med de strategiske mål, der går ud på at bevare fiskeressourcerne og få fiskeriet bedre integreret i den nationale økonomi. For at sikre en bæredygtig og ansvarlig forvaltning af ressourcerne og fremme fiskerierhvervets udvikling er følgende indsatsområder valgt for fiskeriforvaltningen, fiskeriets økonomiske og samfundsmæssige afkast, samt beskyttelse af havmiljøet:

- iværksættelse af fiskeriforvaltningsplaner (blæksprutte, rejer osv.)
- styrket havforskning
- skærpet overvågning
- kontrol og justering af kapacitet
- udvikling af nye fiskerier (sardin, ansjos osv.)
- udvikling af infrastrukturer og havnefaciliteter
- indførelse af kvalitetsnormer og forbedring af kvaliteten, herunder især forbedring af hygiejnen i forbindelse med produktion af fiskevarer, og udvidelse af de kompetente mauretanske myndighedernes kontrolkapacitet
- fremme af private investeringer i fiskerierhvervet, især gennem renovering og fornyelse af produktionsapparatet, forbedring af den globale konkurrenceevne og forøgelse de komparative fordele
- udvikling af ikke-industrielt havfiskeri, indlandsfiskeri og akvakultur
- bevarelse af havmiljø og akvatiske naturtyper
- udvidelse af kapaciteten for diagnosticering og bekæmpelse af havforurening.

Et fast bidrag fra rederne er blevet afsat til hver kategori. Det er vurderet, at redere samlet skal betale 15 mio. €(ca. 112,5 mio. kr.) om året direkte til Mauretanien i henhold til den eksisterende protokol.

Der pågår et videnskabeligt samarbejde, hvor parterne samarbejder om en nærmere undersøgelse af visse spørgsmål vedrørende udvikling og overvågning af ressourcerne i den mauretanske fiskerizone.

Både EU og Mauretanien er kontraherende parter i ICCAT (Den Internationale Konvention for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet). For de bestande, som er reguleret i ICCAT gennem kvoter, som EU har andel i, fisker EU på egne ICCAT-kvoter i mauretanske farvande.

Fiskerimulighederne kan efter aftale udvides, hvis udvidelsen er i overensstemmelse med konklusionerne fra Den Fælles Videnskabelige Komite og ikke er til skade for en bæredygtig udnyttelse af de mauretanske fiskeressourcer.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslagene til henstillinger om at indlede forhandlinger. Forslag til endelig indgåelse af nye protokoller kan først vedtages af Rådet efter Europa-Parlamentets godkendelse.

Konsekvenser

Forslaget om indledning af forhandling om en ny protokol har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser, men en eventuel indgåelse af en ny protokol vil kunne have en indvirkning på EU-budgettet.

Den samlede finansielle modydelse i den eksisterende protokol er fastsat til 305 mio. €(ca. 2, 326 mia. kr.) for perioden 1. august 2008 – 31. juli 2012. Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en samlet statslig udgift ved den eksisterende aftale på 6,1 mio. €(ca. 46,5 mio. kr.) for hele aftaleperioden på fire år.

Høring

Forslaget har været i høring i §5-udvalget (fiskeri).

Greenpeace bemærker, at videnskabelige rapporter indikerer, at en række bestande i farvandene ud for Mauretania er overudnyttede, og at bestandsvurderingerne er omfattet af betydelig usikkerhed, heriblandt for visse tunarter. På det grundlag anbefaler organisationen, at Danmark i forbindelse med forhandlingerne vedrørende en eventuel ny fiskeriprotokol med Mauretania ikke bør støtte en fornyelse med det foreslåede udgangspunkt. Greenpeace anfører dog, at man støtter opretholdelsen af selve fiskeripartnerskabsaftalen med Mauretania.

Greenpeace anbefaler, at EU's økonomiske støtte til Mauretania i højere grad kanaliseres ind i udviklingen af bredere regionalt samarbejde, der kunne styrke det videnskabelige grundlag, bekæmpelse af ulovligt fiskeri samt lokalt forankret bæredygtigt fiskeri. Greenpeace anbefaler endvidere, at anvendelse af not og Fish Aggregating Devices (FADs) i fiskeriet efter visse tunarter bør forbydes.

Greenpeace har noteret sig, at den danske regering i svar på en række spørgsmål fra folketinget i EU vil arbejde for:

- størst mulig åbenhed om EU's fiskeripartnerskabsaftaler, herunder om gennemførte evalueringer vedrørende fiskeripartnerskabsaftaler og fiskeriprotokoller
- at fokus for den eksterne dimension af fiskeripolitikken i endnu højere grad bliver på bæredygtigt og ansvarligt fiskeri
- at forbedrede bestandsvurderinger og forbedret kontrol i tilknytning til fiskeripartnerskabsaftalerne
- at der stilles krav til demokrati og menneskerettigheder i forbindelse med indgåelse af aftaler

Det er organisationens forventning, at Danmark fortsætter dette arbejde i forbindelse med drøftelserne vedrørende Mauretania.

Greenpeace bemærker overordnet, at Danmark generelt bør arbejde for en reduktion af EU-flådens kapacitet, genopretning af fiskebestande, udfasning af destruktive fiskemetoder og oprettelse af beskyttede områder.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen henholder sig til principperne, der blev fremlagt på samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler i Folketingets Fødevarerudvalg den 12. januar 2011.

Regeringen kan på den baggrund støtte udkastet til forhandlingsdirektiver og kan dermed tilslutte sig forslaget om at indlede forhandlinger om fornyelse af fiskeriprotokollen med Mauretania.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at de andre medlemsstater vil kunne støtte indledning af forhandlinger med Mauretania.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en ny protokol om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde,

Forslag til Rådets afgørelse om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne og midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde, og

Forslag til Rådets forordning (EU) Nr. .../... om tildeling af fiskerimuligheder i medfør af fiskeripartnerskabsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kap Verde

KOM-dokumenter foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

EU og Kap Verde har forhandlet om indgåelse af en protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Kap Verde. Teksten til den nye protokol, som fastsætter fiskerimulighederne og den finansielle modydelse, blev parafetret den 22. december 2010 og vedrører en periode på tre år. Den vil afløse den eksisterende protokol, der udløber den 31. august 2011. Den finansielle modydelse fra EU til Kap Verde er fastsat til ca. 435.000 € (ca. 3,24 mio. kr.) pr. år.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge ovennævnte forslag.

Forslagene forventes fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, i sammenhæng med henholdsvis artikel 218, stk. 5, og artikel 218, stk. 6, litra a) og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Forslaget til Rådets afgørelse om endelig indgåelse af protokollen til fiskeripartnerskabsaftalen kan dog først vedtages efter godkendelse af Europa-Parlamentet.

Forslagene forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Forslagene er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

EU og Kap Verde har forhandlet om indgåelse af en ny protokol til fiskeripartnerskabsaftalen mellem EU og Kap Verde. Teksten til den nye protokol, som fastsætter fiskerimulighederne og den finansielle modydelse, blev parafet den 22. december 2010 for en periode på tre år. Den vil afløse den eksisterende protokol, der udløber den 31. august 2011.

Hovedformålet er at fastholde samarbejdet mellem EU og Kap Verde med henblik på at styrke partnerskabsrammen, som blev etableret i 2006, blandt andet for at bidrage til at udvikle en politik for bæredygtigt fiskeri og ansvarlig udnyttelse af fiskeressourcerne i Kap Verdes fiskerizone i begge parters interesse. Aftalen er en del af EU's netværk af fiskeripartnerskabsaftaler om tun og andre stærkt vandrende arter. EU har haft en fiskeriaftale med Kap Verde siden 1990.

Protokollens samlede finansielle modydelse på 1.305.000 €(ca. 9,7 mio. kr.) for hele perioden på tre år bygger på:

- a) en årlig referencemængde på 5.000 tons fangst for i alt 74 fartøjer svarende til 325.000 €(ca. 2,4 mio. kr.) pr. år, og
- b) støtte til udviklingen af en sektorpolitik for fiskeri i Kap Verde, der beløber sig til 110.000 €(ca. 820.000 kr.) pr. år.

Den nye protokols finansielle modydelse er forhøjet med 50.000 €(ca. 372.500 kr.) årligt fra i alt 385.000 €(ca. 2,89 mio. kr.) årligt i den hidtidige protokol til 435.000 €(ca. 3,24 mio. kr.) årligt for en uændret årlig referencemængde på 5.000 tons fangst. Den forhøjede modydelse på 50.000 €(ca. 372.500 kr.) er øremærket til støtte til udviklingen af en sektorpolitik for fiskeri i Kap Verde.

Kap Verde kan årligt beslutte at anvende et supplerende beløb til støtte til udviklingen af en sektorpolitik for fiskeri i Kap Verde. Hvis EU's fartøjers samlede fangster i Kap Verdes farvande overstiger 5.000 tons pr. år, forhøjes den årlige finansielle modydelse med 65 €(ca. 484 kr.) pr. ton yderligere fangst. Med hensyn til fiskerimuligheder gives der i den nye protokol fisketilladelse til fiskeri efter tun og andre stærkt vandrende arter til 28 (mod 25 i den eksisterende protokol) notfartøjer til

tunfiskeri, 35 (mod 48 i den hidtidige protokol) langlinefartøjer med flydeline og 11 (uændret) stangfartøjer. Fartøjerne kommer fra Spanien, Frankrig og Portugal.

EU-redere, der anvender notfartøjer eller langlinefartøjer med flydeline, skal betale en afgift på 35 € (ca. 261 kr.) pr. ton fangst, mens EU-redere, der anvender stangfartøjer, skal betale en afgift på 25 € (ca. 186 kr.) pr. ton fangst direkte til Kap Verdes myndigheder.

Som incitament for landing i Kap Verde reduceres licensbetalingen for fiskerfartøjerne med 5 € (ca. 37 kr.) pr. landet ton fangst og yderligere 5 € (ca. 37 kr.) pr. landet ton fangst, hvis den landede fisk sælges til en forarbejdningsvirksomhed i Kap Verde.

Fiskerimulighederne vil kunne justeres op eller ned ud fra de årlige evalueringer af bestandenes tilstand, hvilket medfører en forholdsmæssig justering af den finansielle modydelse.

Parterne forpligter sig til at samarbejde om at overvåge fiskeressourcernes tilstand ud for Kap Verde, ligesom parterne, som begge er kontraherende parter i ICCAT (Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet) erklærer at ville efterkomme henstillinger og afgørelser vedtaget i den regionale fiskeriforvaltningsorganisation angående ansvarligt fiskeri. For de bestande, som er reguleret i ICCAT gennem kvoter, som EU har andel i, fisker EU på egne ICCAT-kvoter i Kap Verdes farvande.

For EU-flåden gælder, at mindst 6 af de søfolk, der påmønstres i tunfangstsæsonen i tredjelandets fiskerizone på notfartøjer, skal være sømænd fra Kap Verde. For så vidt angår langlinefartøjer er antallet af søfolk fra Kap Verde mindst 5 og for så vidt angår stangfartøjer mindst 2. Rederne skal tilstræbe at påmønstre flere søfolk fra Kap Verde. EU-fartøjer, der fisker i henhold til protokollen i Kap Verde, skal på anmodning af Kap Verdes kompetente myndighed tage en observatør om bord, der udpeges af denne myndighed, og som har til opgave at observere fangsterne i Kap Verdes farvande.

Protokollens gennemførelse kan suspenderes under særlige betingelser, herunder såfremt afgørende og grundlæggende dele af menneskerettighederne eller demokratiske principper overtrædes, eller der sker væsentlige ændringer i de politiske retningslinjer, som har ført til indgåelsen af protokollen.

Udtalelser

Europa-Parlamentets godkendelse af protokollen foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU-budgettet. Forslaget lægger op til, at aftalen forventes at medføre en samlet udgift på EU's budget på 1.305.000 € (ca. 9,7 mio. kr.) i alt over 3 år i finansiell modydelse. Den finansielle modydelse kan op- eller nedjusteres som følge af ændringer i fiskerimulighederne inden for aftalens ramme. EU's samlede finansielle modydelse kan dog højst udgøre det dobbelte af nævnte beløb.

Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved aftalen på 8.700 €(ca. 64.815 kr.) pr. år ved en årlig budgetudgift for EU på 435.000 €(ca. 3,24 mio. kr.).

Høring

Forslaget har været i høring i §5-udvalget (fiskeri). Der er ikke indkommet bemærkninger.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen henholder sig til principperne, der blev fremlagt på samrådet om fiskeripartnerskabsaftaler i Folketingets Fødevarerudvalg den 12. januar 2011.

Regeringen kan på den baggrund støtte forslagene til fornyelse af fiskeriprotokollen med Kap Verde.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre medlemsstaters holdning, men det forventes, at andre medlemsstater generelt støtter forslagene.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs MON89034xMON88017 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer KOM (2011) 28

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2010. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om godkendelse af genetisk modificeret majs MON89034xMON88017 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde import og markedsføring af fødevarer, fødevaringredienser og foder, der indeholder eller er fremstillet af den genmodificerede majs, samt anvendelse af majsens til anden industriel brug, undtagen dyrkning. Majsens er fremstillet ved at krydse to genmodificerede majssorter MON89034 og MON88017, hvorved der er opnået resistens over for både visse billelarver og ukrudtsmidlet glyphosat. De to genmodificerede majs, som indgår i krydsningen, er hver for sig vurderet tidligere og er i forvejen godkendt under GMO-forordningen. Ansøger angiver, at majs MON89034xMON88017 har bedre dyrkningsegenskaber end konventionel majs. Majsens indeholder ikke antibiotikaresistensmarkørgener. Formålet med godkendelsen er at tillade import og markedsføring i EU af den genmodificerede majs stammende fra dyrkning i tredjelande. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), DTU Fødevarerinstitutionen, Plantedirektoratet og Danmarks Miljøundersøgelser har

vurderet de sundheds- og miljømæssige konsekvenser, og det vurderes på den baggrund, at en vedtagelse af forslaget ikke vil berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har med KOM (2011) 28 af 4. februar 2011 fremlagt forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret majs MON89034xMON88017 i henhold til reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 7. februar 2011.

Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget har tidligere været til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. november 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. Danmark stemte for forslaget. Kommissionen har nu forelagt sagen for Rådet og underrettet Europa-Parlamentet. Har Rådet med kvalificeret flertal ved udløbet af fristen på 3 måneder hverken vedtaget forslaget uændret eller udtalt sig imod det, kan Kommissionen udstede afgørelsen.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I februar 2007 indsendte Monsanto Europe S.A. en ansøgning om godkendelse af majs MON89034xMON88017 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) i henhold til reglerne i GMO-forordningen.

Majs MON89034xMON88017 er fremstillet ved at krydse to genmodificerede majssorter MON89034 og MON88017. De to genmodificerede majs, som indgår i krydsningen, er hver for sig vurderet tidligere. MON89034 majs er tilført de to nye gener *cry2Ab2* og *cry1A.105*, som giver resistens over for visse typer af skadelige insekter. MON88017 majs er tilført de to nye gener *cry3Bb1* og *cp4 epsps*, som gør majsen resistent over for visse billelarver og ukrudtsmidler med glyphosat som aktivt stof (i sprøjtemidlet Roundup). Majs MON89034 og MON88017 er i forvejen godkendte under GMO-forordningen. Krydsning af to godkendte GMO-majs kræver ifølge GMO-forordningen en ny godkendelse. Ansøger angiver, at majs MON89034xMON88017 har bedre dyrkningsegenskaber end konventionel majs. Majs MON89034xMON88017 indeholder ikke antibiotikaresistensmarkørgener.

Den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af majs MON89034xMON88017 adskiller sig ifølge ansøgningen ikke fra konventionel (ikke genmodificeret) majs. Udover dokumentation for den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af majsen, var ansøgningen i henhold til reglerne ledsaget af et forslag til miljømæssig overvågning.

Godkendelsens omfang

Beslutningsforslaget lægger op til, at der gives tilladelse til import og markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af majs MON89034xMON88017. Ifølge den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) udtalelse kan majs kernerne fra den genmodificerede majs anvendes til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionelle majs kerner, det vil sige både som hele kerner og i forarbejdet form. Godkendelsen omfatter også tilladelse til industriel forarbejdning men ikke til dyrkning af majs i EU.

I henhold til GMO-forordningen må godkendte genmodificerede planter krydses med konventionelle ikke-genmodificerede planter til frembringelse af nye sorter uden, at dette kræver speciel godkendelse. Tilladelsen vil derfor omfatte MON89034xMON88017 samt majs fra efterfølgende krydsninger heraf med konventionelle ikke-gensplejede majs.

Markedsføringen af majs vil kunne ske fra datoen for en eventuel beslutning om godkendelse. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af majs MON89034xMON88017 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med ”genetisk modificeret majs” eller ”fremstillet af genetisk modificeret majs”.

Sætningen ”ikke til dyrkning” skal angives i mærkningen på produktet og i følgedokumenterne til foder og produkter til anden industriel anvendelse, som indeholder spiredygtige majs kerner af MON89034xMON88017. Denne sætning skal ikke fremgå af mærkningen på tilsvarende fødevarer.

Miljømæssig overvågning

Ifølge den miljømæssige overvågningsplan skal ansøgeren via de etablerede netværk af industriorganisationer sørge for, at der indsamles oplysninger om potentielle uønskede effekter af markedsføringen, og at der tages passende forholdsregler for at forhindre spild af spiredygtige kerner med videre i henhold til den generelle plan for miljømæssig overvågning af genmodificeret majs. Det påhviler ansøgeren at afrapportere herom til Kommissionen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af majs MON89034xMON88017 konkluderer den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) i udtalelse af 30. marts 2010, at majs er lige så sikker at anvende som tilsvarende konventionel majs. Ifølge den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) er det derfor usandsynligt, at majs MON89034xMON88017 vil have negative konsekvenser for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet ved de påtænkte anvendelser.

DTU Fødevarer instituttet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. Instituttet har konkluderet, at majs vurderes sundhedsmæssigt at være som andre traditionelle majs og dermed ikke medfører nye risici i forhold til traditionelle majs. Undersøgelser af de dannede proteiner tyder ikke på, at disse er sundhedsmæssigt problematiske. Ingen af de fodringsforsøg som er foretaget viser, at de genmodificerede majs skulle være ændret på anden måde, herunder sundhedsmæssigt, end forventet ud fra de indsatte gener og deres funktion.

Miljøstyrelsen har forud for den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritets (EFSA) udtalelse om majs, sendt sagen til de danske eksperter i Plantedirektoratet, DTU Fødevarer instituttet og Danmarks Miljøundersøgelser, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af majs MON89034xMON88017, når de anvendes til andre formål end dyrkning.

Indsættelsen af generne for insektresistens gør, at planten danner Bt-toksiner (såkaldte Cry-proteiner), som er giftige for insekter. Cry-proteinerne i planten svarer til de Bt-toksiner for hvilke, der er fastsat en grænseværdi på detektionsniveau i reglerne om restindhold af pesticider i fødevarer og foder. Indholdet af Cry-proteiner i majs kerner fra MON89034xMON88017 er højere end det, der er tilladt i henhold til reglerne om restindhold af pesticider. En godkendelse af den pågældende krydsning vil således påkræve tilpasninger i pesticidlovgivningen. Det dannede indhold af Cry-proteiner i MON89034xMON88017-majs er af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) vurderet som værende sundhedsmæssigt uproblematisk.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark

Høring

Sagen har været i høring via høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

DI Fødevarer anbefaler, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse. Organisationen baserer sin anbefaling på den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritets (EFSA) positive udtalelse og vurderer, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen.

Landbrug & Fødevarer finder, at majs snarest muligt bør godkendes, idet der henvises til, at den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer, at den pågældende GM-majs ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet, samt at der vil være meget store samfundsøkonomiske konsekvenser af en yderligere forsinkelse i godkendelsen på grund af den gældende 0-tolerance for ikke endeligt godkendte GMO'er. Landbrug & Fødevarer henviser til, at Europa ikke kun afskæres fra det globale marked for majs og majsprodukter ved en manglende godkendelse, men at der også er en påvirkning af soja-importen, idet der kan forekomme spor af

ikke-godkendt GM-majs i sojaprodukter. Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark bør støtte Kommissionens forslag til beslutning i lyset af, at EFSA vurderer, at den pågældende majs-krydsning ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning anfører, at hvis der gives tilladelse til det ansøgte, så gives der samtidig lov til, at alle majs inficeres med GMO. Foreningen er af den opfattelse, at GMO'er er livsfarlige – forstået således, at GMO-planter altid har en ringere kvalitet, har færre livgivende kræfter og dermed giver mindre sundhed. Der henvises til, at billeddannende metoder, som viser forskel på GMO-majs, konventionel majs, biodynamisk og økologisk majs. Desuden henvises til en tysk landmand, hvis køer døde efter at have fået GMO-foder.

Fagligt Fælles Forbund (3F) finder, at der ikke bør gives godkendelse til majs, idet der ikke er fremsendt dokumentation for restkoncentrationer af glyphosat i majs efter høst, samt foretaget en risikovurdering af disse restkoncentrationer for mennesker og dyr. Derudover mener Forbundet, at der skal foretages en helhedsvurdering af hvilke positive og negative effekter, der er ved majs, samt hvilke samfundsmæssige nytteværdier der er ved markedsføring heraf.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte en godkendelse til markedsføring af MON89034xMON88017. Hverken de sundheds- eller miljømæssige konsekvenser af anvendelse af MON89034xMON88017 er velundersøgt. Der er både udbredt kritik af den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA's) vurdering af GMO-sorter, og løbende stram styring af forskning fra ansøgvirksomhedens side. Seneste er der kommet protester fra forskere i USA angående Monsanto og andre virksomheders begrænsninger af uvildig forskning om GM sorters sundhedsmæssige, kommercielle og miljømæssige konsekvenser. Det gøres via krav om, at købere af såsæd skal skrive under på, at de ikke vil anvende såsæden til forskning.

Ifølge Økologisk Landsforening er det ikke vist med tydelighed, at GMO ikke er skadelig for vores sundhed. Det er netop derfor, man har et forsigtighedsprincip, der siger, at de, der vil bruge nye afgrøder, kemikalier med videre skal bevise, at der ikke er negative konsekvenser for sundhed eller miljø, og at tvivl skal komme forbrugerne og miljøet til gode.

Når der er så lidt forskning, som er kritisk over for GM afgrøder, er en væsentlig del af forklaringen formodentlig, at man i 20 år i stor udstrækning har brugt en forsøgsopstilling, som er helt uegnet til at analysere for bivirkninger af GMO-planter.

En meget stor del af den forskning, der gennemføres for at klarlægge om GMO'er har negative bivirkninger, er gennemført som 90 dages rotteforsøg. Økologisk Landsforening finder dog, at der er væsentlige problemer med de rotteforsøg, der anvendes til undersøgelse af GMO'er.

Økologisk Landsforening er bekymret for forurening med GMO i ikke-GMO foder og fødevarer og angiver at problemet er stigende.

Desuden mener Økologisk Landsforening, at den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) bortforklarer signifikante forskelle mellem GMO og ikke-GMO og ikke varetager EU's forsigtig-

hedsprincip godt nok blandt andet ved ikke at kræve nok undersøgelser for potentielle negative effekter af gensplejsningen, herunder for nye allergifremkaldende stoffer.

Desuden ønsker Økologisk Landsforening at fremhæve, at dyrkning af GMO har væsentlig indvirkning på de producenter, der har valgt at ville dyrke en GMO-fri produktion. Det er umuligt at sikre en fuldstændig adskillelse, hvilket også er afspejlet i, at grænseværdien for mærkning er 0,9 % GMO-indhold. Derudover kommer, at udgifter til adskillelse løftes af de producenter og forbrugere, der ikke ønsker GMO i landbrugsproduktionen. Det handler både om separat logistik, forarbejdningslinjer og analyseprogrammer. Arealer, hvorpå der er dyrket GMO-afgrøder, vil også være uegnet til GMO-fri produktion i en lang årrække herefter, da der er risiko for spildsæd i de efterfølgende afgrøder, hvorved GMO-dyrkningen bliver en bremsende parameter for udbredelse af GMO-frie produktioner, som den økologiske. Det vil sige, det er ikke forureneren, der betaler. Endvidere er anvendelsen af GMO som forædlingsteknik ikke den eneste mulige løsning på de forædlingsbehov, som findes i landbruget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO-forordningen.

Da den sundheds- og miljømæssige vurdering af majs MON89034xMON88017 ikke giver danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger, har regeringen ingen fagligt begrundede indvendinger imod godkendelsen. Regeringen kan således støtte forslaget.

Det bemærkes, at godkendelsen omfatter tilladelse til import, forarbejdning og fødevarer-/foderbrug af MON89034xMON88017-majs i EU. Da der ikke er tale om tilladelse til dyrkning, vil godkendelsen ikke have betydning for spredning til økologiske, biodynamiske eller konventionelle fødevarer, afgrøder og dyrkningsarealer.

Det kan ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme MON89034xMON88017-majsplanter som følge af frøspild i forbindelse med håndteringen af importerede majsplanter. Da majsplanter imidlertid har ringe overlevelsessevne i jorden, og blandt andet som følge heraf kun sjældent optræder som spildplanteukrudt under europæiske forhold, vurderes spild af MON89034xMON88017-majsplanter ikke at ville udgøre noget problem.

Med hensyn til indholdet af Bt-toksiner har Kommissionen i tilsvarende godkendelsessager, hvor regeringen har betinget sin tilslutning til forslagene af, at der gennemføres tilpasninger af grænseværdierne i lovgivningen om pesticidrester i fødevarer og foder, afgivet en erklæring om, at Kommissionen hurtigst muligt vil søge afklaring vedrørende det juridiske behov for tilpasning i pesticidreglerne.

Vedrørende høringssvaret fra Biodynamisk Forbrugersammenslutning oplyser DTU Fødevarerinstitutionen, at en forskel fundet ved de såkaldte billeddannende metoder ikke nødvendigvis betyder, at genmodificerede produkter er af ringere kvalitet end de ikke-genmodificerede. De billeddannende metoder har ifølge DTU Fødevarerinstitutionen ikke nogen bevist relation til sundheden af produkterne.

Med hensyn til den tyske landmand, hvis køer døde, har de tyske myndigheder ikke kunnet påvise nogen sammenhæng mellem foderet og dyrenes sundhedstilstand. Der var således andre årsager til, at køerne mistrivedes og døde end det genmodificerede foder.

I relation til høringssvaret fra 3F vedrørende glyphosat skal det bemærkes, at MON89034xMON88017-majs til fødevarer og foder skal overholde de samme grænseværdier for restindhold af pesticider, som tilsvarende ikke genmodificerede produkter.

Vedrørende høringssvaret fra Økologisk Landsforening skal det bemærkes, at der ikke er tale om en tilladelse til dyrkning af majs i EU, hvorfor kommentaren vedrørende dyrkning ikke ses som relevant.

DTU Fødevareinstituttet er ikke enig i bemærkningerne fra Økologisk Landsforening om, at hverken de sundheds-, eller miljømæssige konsekvenser af anvendelse af MON89034xMON88017 er velundersøgt. Instituttet vurderer, at den risikovurdering, den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har udført, er grundig og at ansøger har indsendt de nødvendige oplysninger og den nødvendige dokumentation vedrørende sikkerheden af MON89034xMON88017. Instituttet vurderer ligesom den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA), at ingen af de analyser eller fodringsforsøg, som er foretaget, viser at majs MON89034xMON88017 er ændret på anden måde end ved at tilføje planten nye egenskaber (øget resistens over for visse skadelige insekter og billelarver samt sprøjtemidler med glyphosat som aktivt stof). De danske eksperter og den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) er enige om, at den genmodificerede majs vurderes sundhedsmæssigt at være som andre traditionelle majs.

DTU Fødevareinstituttet bekræfter, at den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har set på relevansen af dyreforsøg i forbindelse med undersøgelse af de sundhedsmæssige egenskaber af hele genmodificerede fødevarer, som for eksempel majs, men Instituttet er ikke enig med Økologisk Landsforening i, at dette arbejde har givet anledning til, at man bør kræve flere dyreforsøg med GMO'er. Tværtimod er konklusionen fra den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritets (EFSA) side, at de sammenlignende undersøgelser af indholdsstofferne i GMO'en med tilsvarende ikke-genmodificerede varianter i langt de fleste tilfælde giver tilstrækkelig information om sikkerheden af produktet, og at udførelse af dyreforsøg ikke vil kunne tilføje noget yderligere. DTU Fødevareinstituttet er enig i, at 90-dages forsøg ikke egner sig til afsløring af effekter på reproduktion, men der er ifølge Instituttet heller ikke, med den viden der findes om genmodificering, belæg for at mistænke effekter på reproduktion. Hertil kommer, at de nye proteiner, der dannes i planten, altid bliver testet i dyreforsøg i høje doser, hvis de ikke i forvejen er kendte. Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) kræver således ikke generelt, at der udføres dyreforsøg med hele fødevarer/foder, da disse forsøg sjældent bidrager med yderligere viden om sikkerheden.

Vedrørende bemærkningen om, at der ifølge et amerikansk videnskabeligt tidsskrift er mangel på uvildig forskning angående GMO, samt at forskningsresultater vedrørende GMO kan blive forhindret af firmaer i USA, kan det oplyses, at det i relation til den risikovurdering, der foretages i EU af GMO, ikke er afgørende, om resultaterne er publiceret eller ej. Alle data – også de ikke offentliggjorte – underkastes en faglig vurdering af anvendeligheden i relation til vurderingen af GMO'en.

Hvis de indsendte oplysninger ikke er tilstrækkelige eller hvis der kan stilles tvivl om kvaliteten heraf, anmoder den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) om yderligere materiale.

Forurening med GMO i ikke-GMO foder og fødevarer bliver til stadighed kontrolleret, og hvis der forekommer mere end 0,9 % GMO i et parti foder eller fødevarer skal det mærkes. Hvis der er tale om fund af GMO'er, der ikke er godkendt i EU, er der 0-tolerance. Fødevarestyrelsen har ikke gennem analytisk kontrol af GMO i fødevarer fundet en stigning i forurening. Plantedirektoratet har i én foderstofprøve, kontrolleret i 2006, og i én, kontrolleret i 2008, fundet spor af GMO i økologisk majs. I begge prøver, var mængden af GMO så lille, at indholdet ikke kunne kvantificeres. I 2005, 2007, 2009 og 2010 til dato er der ikke fundet GMO i økologisk majs. Fødevarer og foder, der indeholder eller er fremstillet af en GMO skal være mærket med oplysning herom til forbrugeren eller landmanden, så der er mulighed for at fravælge denne type produkter, hvis man ikke ønsker dem. Fødevarer fra dyr, der har fået GM foder skal ikke være mærket.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev behandlet på møde i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. november 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. På basis af medlemsstaternes tilkendegivelser på mødet, forventes der på rådsmødet fortsat ikke at kunne opnås kvalificeret flertal for eller imod forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt notat og grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2010.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

8. Forslag til Rådets afgørelse om ændring af Kommissionens afgørelse 2006/197/EF for så vidt angår forlængelse af tilladelsen til at markedsføre eksisterende foderstoffer, der er fremstillet af genetisk modificeret 1507-majs (DAS-Ø15Ø7-1), i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003

KOM (2011) 36

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2010. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om forlængelse af den eksisterende tilladelse til markedsføring af foder fremstillet af genetisk modificeret herbicid- og insektresistent majs 1507 i henhold til GMO-forordningen. Tilladelsen gennemføres ved ændring af Kommissionens afgørelse 2006/197/EF, som gav godkendelse af den genmodificerede majs til fødevarerbrug. Høstprodukter af majsen (kerner) må allerede bruges til foder. Formålet med godkendelsen er således alene at tillade

fortsat import og markedsføring af forarbejdede foderprodukter af majs 1507 (fx majs glutenfoder og majs bærme) stammende fra dyrkning i tredjelande. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har med KOM (2011) 36 af 3. februar 2011 fremlagt forslag til Rådets afgørelse om forlængelse af tilladelsen til markedsføring af genetisk modificeret majs 1507 (DAS-01507-1) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 7. februar 2011.

Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 19.

Forslaget har tidligere været til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. november 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. Danmark stemte for forslaget. Kommissionen har nu forelagt sagen for Rådet og underrettet Europa-Parlamentet. Har Rådet med kvalificeret flertal ved udløbet af fristen på 3 måneder hverken vedtaget forslaget uændret eller udtalt sig imod det, kan Kommissionen udstede afgørelsen.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Eksisterende godkendelser

Genmodificeret majs 1507 er godkendt til fødevarer og/eller foder i 15 lande på verdensplan, herunder EU forstået som ét land. Godkendelserne i EU omfatter:

- *fødevarer og fødevaringredienser, der indeholder, består af eller er fremstillet af 1507-majs.* Godkendelsen blev givet under GMO-forordningen med Kommissionens afgørelse 2006/197/EF af 3. marts 2006. Godkendelsen udløber i 2016.
- *majskerner til foder og anden industriel anvendelse (undtagen dyrkning).* Godkendelsen blev givet under udsætningsdirektivet 2001/18/EF med Kommissionens afgørelse 2005/772/EF af 3. november 2005. Godkendelsen er siden blevet overført til GMO-forordningen. Godkendelsen udløber i 2016.
- *foder fremstillet af majs 1507 (fodermidler og fodertilsætningsstoffer).* Produkterne kunne lovligt markedsføres i EU før GMO-forordningen kom i anvendelse den 18. april 2004. Efter forordningen trådte i kraft blev produkterne notificeret til Kommissionen som eksisterende produkter på markedet og indført i Fællesskabsregistret over godkendte genmodificerede fødevarer og foder. For at bibeholde godkendelsen skulle virksomheden (Pioneer Hi-Bred International og Mycogen

Seeds) senest i april 2007 indsende en ansøgning om en forlængelse af godkendelsen (forordnings artikel 20, stk. 4).

Forslaget fra Kommissionen vedrører det sidste punkt.

Formål med godkendelsen

Da majs 1507 er godkendt til dyrkning i flere lande (Argentina, Brasilien, Canada, Japan og USA), men ikke i EU, er formålet med godkendelsen at tillade fortsat import og markedsføring af foder baseret på forarbejdede produkter af majs 1507 (blandt andet majs glutenfoder og majs bærme) stammende fra dyrkning i tredjelande.

Majsens egenskaber

Majs 1507 er tilført to nye gener, nemlig *cryIF*, som gør majs resistent over for den europæiske majsborer og larver af visse andre insekter, samt *pat*, som giver tolerance over for ukrudtsmidlet ammonium glufosinat. Majs 1507 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Ifølge ansøgen kan majsens ændrede dyrkningsegenskaber være en fordel for visse landmænd sammenlignet med konventionel, ikke-genmodificeret majs, som den ikke adskiller sig sundheds- og ernæringsmæssigt fra. Majs 1507 kan anvendes som enhver anden majs.

Godkendelsens omfang

Kommissionen lægger alene op til en fornyelse af den eksisterende tilladelse til at markedsføre foder fremstillet af majs 1507 (fodermidler og fodertilsætningsstoffer). Brugen af kerner til foder er ikke omfattet, idet denne anvendelse af majs allerede er godkendt. Også fødevarerbrug og anden industriel anvendelse (dog ikke dyrkning) er godkendt tidligere.

Tilladelsen vil træde i kraft på datoen for afgørelsen. Normalt gives godkendelser af GMO'er for en periode på 10 år. Da tilladelsen gennemføres ved ændring af Kommissionens afgørelse 2006/197/EF om godkendelse af majs 1507 til fødevarer, gælder betingelserne i denne afgørelse. Godkendelsen gælder derfor til 3. marts 2016.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

Området er reguleret af en forordning, som er umiddelbart anvendelig i Danmark. De enkelte beslutninger om godkendelse af GMO'er er rettet til bestemte virksomheder og er umiddelbart gældende for disse. En vedtagelse af forslaget skal derfor ikke implementeres.

Konsekvenser

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har i sin udtalelse af 28. maj 2009 fundet, at ansøgningen ikke gav anledning til at ændre på tidligere udtalelser i 2004 og 2005 om majs 1507. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har derfor gentaget de tidligere konklusioner, at det er usandsynligt, at majs 1507 vil have negative effekter på mennesker og dyrs sundhed eller miljøet. Forslaget skønnes således ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark

Den europæiske og danske foderbranche har i de senere år kun importeret små mængder majsfoder fra GMO-dyrkende lande, blandt andet fordi importladninger ikke har kunnet opfylde EU's krav om fuldstændigt fravær af ikke EU-godkendt GM materiale (nul-tolerance). Hvis Kommissionens forslag ikke bliver vedtaget, vil det blive endnu vanskeligere at importere for eksempel billigt majs-bærme og majs glutenfoder fra USA, som er et af de lande, hvor majs 1507 må dyrkes.

Indsættelsen af generne for insektresistens gør, at planten danner Bt-toksiner (såkaldte Cry-proteiner), som er giftige for insekter. Cry-proteinerne i planten svarer til de Bt-toksiner for hvilke, der er fastsat en grænseværdi på detektionsniveau i reglerne om restindhold af pesticider i fødevarer og foder. Indholdet af Cry-proteinet i majs kerner fra 1507 er højere end det, der er tilladt i henhold til reglerne om restindhold af pesticider. En godkendelse af den pågældende GMO vil således påkræve tilpasninger i pesticidlovgivningen. Det dannede indhold af Cry-protein i 1507-majsen er af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) vurderet som værende sundhedsmæssigt uproblematisk.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring via høringsportalen. Der er indkommet følgende hørings svar:

Fagligt Fælles Forbund (3F) udtrykker bekymring for effekten af restkoncentrationer af glufosinat på mennesker og dyr, der spiser 1507-majs. Forbundet anmoder derfor om, at der ikke gives godkendelse før ansøgeren har dokumenteret, at mennesker og dyr ikke udsættes for negativ effekt fra eventuelle restkoncentrationer af sprøjtemidlet. Ligeledes anmodes om, at der udarbejdes en helhedsvurdering af, hvilke positive og negative effekter, der er ved 1507-majs, samt hvilke samfundsmæssige nytteværdier der er ved markedsføringen.

DI Fødevarer anbefaler, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse. Organisationen baserer sin anbefaling på Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA) positive udtalelse og vurderer, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen.

Landbrug & Fødevarer opfordrer på det kraftigste til at fremme godkendelsen i lyset af, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer, at den pågældende GM-majs ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet, samt i lyset af de meget store samfundsmæssige konsekvenser, der vil være af en yderligere forsinkelse i godkendelsen på grund af den gældende nultolerance for ikke endeligt godkendte GMO'er. Dette gælder ifølge organisationen ikke kun i forhold til, at Europa afskæres fra det globale marked for majs og majsprodukter, men også for eksempel soja på grund af risikoen for forekomst af spor af ikke-godkendte GM-majs i sojapartier. Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark bør støtte Kommissionens forslag til beslutning i lyset af, at EFSA vurderer, at GM majs 1507 ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte en godkendelse til markedsføring af GM majs 1507. Hverken de sundheds- eller miljømæssige konsekvenser af anvendelse af GM majs 1507 er velundersøgt. Der er både udbredt kritik af den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA) vurde-

ring af GMO-sorter, og løbende stram styring af forskning fra ansøgevirkens side. Seneste er der kommet protester fra forskere i USA angående Monsanto og andre virksomheders begrænsninger af uvildig forskning om GM sorters sundhedsmæssige, kommercielle og miljømæssige konsekvenser. Det gøres via krav om, at købere af såsæd skal skrive under på, at de ikke vil anvende såsæden til forskning.

Ifølge Økologisk Landsforening er det ikke vist med tydelighed, at GMO ikke er skadelig for vores sundhed. Det er netop derfor, man har et forsigtighedsprincip, der siger, at de, der vil bruge nye afgrøder, kemikalier med videre skal bevise, at der ikke er negative konsekvenser for sundhed eller miljø, og at tvivl skal komme forbrugerne og miljøet til gode.

Når der er så lidt forskning, som er kritisk over for GM afgrøder, er en væsentlig del af forklaringen formodentlig, at man i 20 år i stor udstrækning har brugt en forsøgsoptilling, som er helt uegnet til at analysere for bivirkninger af GMO-planter.

En meget stor del af den forskning, der gennemføres for at klarlægge om GMO'er har negative bivirkninger, er gennemført som 90 dages rotteforsøg. Økologisk Landsforening finder dog, at der er væsentlige problemer med de rotteforsøg, der anvendes til undersøgelse af GMO'er.

Økologisk Landsforening er bekymret for forurening med GMO i ikke-GMO foder og fødevarer og angiver at problemet er stigende.

Desuden mener Økologisk Landsforening, at den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) bortforklarer signifikante forskelle mellem GMO og ikke-GMO og ikke varetager EU's forsigtighedsprincip godt nok blandt andet ved ikke at kræve nok undersøgelser for potentielle negative effekter af gensplejsningen, herunder for nye allergifremkaldende stoffer.

Desuden ønsker Økologisk Landsforening at fremhæve, at dyrkning af GMO har væsentlig indvirkning på de producenter, der har valgt at ville dyrke en GMO-fri produktion. Det er umuligt at sikre en fuldstændig adskillelse, hvilket også er afspejlet i, at grænseværdien for mærkning er 0,9 % GMO-indhold. Derudover kommer, at udgifter til adskillelse løftes af de producenter og forbrugere, der ikke ønsker GMO i landbrugsproduktionen. Det handler både om separat logistik, forarbejdningslinjer og analyseprogrammer. Arealer, hvorpå der er dyrket GMO-afgrøder, vil også være uegnet til GMO-fri produktion i en lang årrække herefter, da der er risiko for spildsæd i de efterfølgende afgrøder, hvorved GMO-dyrkningen bliver en bremsende parameter for udbredelse af GMO-frie produktioner, som den økologiske. Det vil sige, det er ikke forureneren, der betaler.

Endvidere er anvendelsen af GMO som forædlingssteknik ikke den eneste mulige løsning på de forædlingsbehov, som findes i landbruget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig sikkerhedsvurdering som fastsat i GMO-forordningen.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) og danske eksperter har i forbindelse med tidligere ansøgninger om godkendelse af 1507 majs fundet, at majsens var sikker for mennesker, dyr og miljø. I den konkrete sag har Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) igen udtalt sig positivt om en godkendelse.

Med hensyn til indholdet af Bt-toksiner har Kommissionen i tilsvarende godkendelsessager, hvor regeringen har betinget sin tilslutning til forslaget af, at der gennemføres tilpasninger af grænseværdierne i lovgivningen om pesticidrester i fødevarer og foder, afgivet en erklæring om, at Kommissionen hurtigst muligt vil søge afklaring vedrørende det juridiske behov for tilpasning i pesticidreglerne.

I relation til høringssvaret fra Fagligt Fælles Forbund (3F) vedrørende glyphosat skal det bemærkes, at foderprodukter fremstillet af 1507-majs skal overholde de samme grænseværdier for restindhold af pesticider, som tilsvarende ikke genmodificerede produkter.

Vedrørende høringssvaret fra Økologisk Landsforening skal det bemærkes, at der ikke er tale om en tilladelse til dyrkning af majs i EU, hvorfor kommentaren vedrørende dyrkning ikke ses som relevant.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev behandlet på møde i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. november 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. På basis af medlemsstaternes tilkendegivelser på mødet, forventes der på rådsmødet fortsat ikke at kunne opnås kvalificeret flertal for eller imod forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt notat og grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2010.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

9. Forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret bomuld GHB614 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer

KOM (2011) 40

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. september 2010. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om godkendelse af genetisk modificeret bomuld GHB614 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde import og markedsføring af fødevarer, fødeva-

reingredienser og foder, der indeholder eller er fremstillet af bomuld GHB614, samt anvendelse af bomulden til anden industriel brug, undtagen dyrkning. Der vil hovedsageligt være tale om anvendelse af bomuldsfrø til fremstilling af olie til fødevarerbrug, samt brug af bomuldsfrøskaller til foder. Bomuld GHB614 har fået indsat genet *2mepsps*, som gør planten resistent over for ukrudtsmidlet glyphosat. Ifølge ansøgeren kan bomuldens ændrede dyrkningsegenskaber være en fordel for visse landmænd sammenlignet med konventionel, ikke-genmodificeret bomuld. Bomuld GHB614 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Formålet med godkendelsen er at tillade import og markedsføring i EU af produkter fra GHB614 bomuld stammende fra dyrkning i tredjelande. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet, at der ikke vil være sundheds- og miljømæssige konsekvenser for anvendelsen af GHB614. DTU Fødevareinstituttet har konkluderet, at GHB614 ikke er sundhedsmæssig problematisk, ligesom Miljøstyrelsen har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af GHB614. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har med KOM (2011) 40 af 7. februar 2011 fremlagt forslag til Rådets afgørelse om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret bomuld GHB614 i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 8. februar 2011.

Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget har tidligere været til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) den 24. september 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. Danmark stemte for forslaget. Kommissionen har nu forelagt sagen for Rådet og underrettet Europa-Parlamentet. Har Rådet med kvalificeret flertal ved udløbet af fristen på 3 måneder hverken vedtaget forslaget uændret eller udtalt sig imod det, kan Kommissionen udstede afgørelsen.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. marts 2011 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I januar 2008 indsendte Bayer CropScience AG en ansøgning om godkendelse af bomuld GHB614 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) i henhold til reglerne i GMO-forordningen.

Bomuld GHB614 er tilført genet *2mepsps*, som gør bomulden resistent over for ukrudtsmidlet glyphosat. Ifølge ansøgeren kan bomuldens ændrede dyrkningsegenskaber være en fordel for visse landmænd sammenlignet med konventionel, ikke-genmodificeret bomuld. Bomuld GHB614 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener.

Den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af bomuld GHB614 adskiller sig ifølge ansøgningen ikke fra konventionel (ikke genmodificeret) bomuld. Udover dokumentation for den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af bomulden, er ansøgningen i henhold til reglerne ledsaget af et forslag til miljømæssig overvågning.

Godkendelsens omfang

Beslutningsforslaget lægger op til, at der gives tilladelse til import og markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af bomuld GHB614 samt eventuelle krydsninger heraf. Ifølge den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) udtalelse kan bomuldsfrøene fra den genmodificerede bomuld anvendes til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionelle bomuldsfrø. Godkendelsen omfatter også tilladelse til industriel forarbejdning, men ikke til dyrkning af bomulden i EU.

Markedsføringen af bomulden vil kunne ske fra datoen for en eventuel beslutning om godkendelse. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af bomuld GHB614 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med ”genetisk modificeret bomuld” eller ”fremstillet af genetisk modificeret bomuld”.

Sætningen ”ikke til dyrkning” skal angives i mærkningen på produktet og i følgedokumenterne til foder og produkter til anden industriel anvendelse, som indeholder spiredygtige bomuldsfrø af GHB614. Denne sætning skal ikke fremgå af mærkningen på tilsvarende fødevarer.

Miljømæssig overvågning

Ifølge den miljømæssige overvågningsplan skal ansøgeren via de etablerede netværk af industriorganisationer sørge for, at der indsamles oplysninger om potentielle uønskede effekter af markedsføringen, og at der tages passende forholdsregler for at forhindre spild af spiredygtige frø med videre i henhold til den generelle plan for miljømæssig overvågning af genmodificeret bomuld. Det påhviler ansøgeren årligt at afrapportere herom til Kommissionen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af bomuld GHB614 konkluderer den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) i udtalelse af 5. marts 2009, at bomulden er lige så sikker at anvende som tilsvarende konventionel bomuld. Det er ifølge den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) usandsynligt, at bomuld GHB614 vil have negative konsekvenser for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet ved de påtænkte anvendelser.

DTU Fødevareinstituttet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. Instituttet har konkluderet, at der ikke er noget i de sammenlignende undersøgelser der tyder på, at bomulden er forskellig fra ikke-genmodificeret bomuld, undtagen for den indsatte herbicidtolerance. Undersøgelser af de dannede proteiner tyder ikke på, at disse er sundhedsmæssigt problematiske. Ingen af de fodringsforsøg som er foretaget viser, at den genmodificerede bomuld skulle være ændret på anden måde, herunder sundhedsmæssigt, end forventet ud fra det indsatte gen og dets funktion.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA) høring af miljømyndighederne, forud for autoritetens udtalelse om bomulden, sendt sagen til de danske eksperter i Plantedirektoratet, DTU Fødevareinstituttet og Danmarks Miljøundersøgelser, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af bomuld GHB614, når den anvendes til andre formål end dyrkning.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Fagligt Fælles Forbund (3F) udtrykker bekymring for effekten af restkoncentrationer af glyphosat på mennesker og dyr, der spiser bomuld GHB614. 3F anmoder derfor om at der ikke gives godkendelse før ansøgeren har dokumenteret, at mennesker og dyr ikke udsættes for negativ effekt fra eventuelle restkoncentrationer af sprøjtemidlet. Ligeledes anmodes om, at der udarbejdes en helhedsvurdering af, hvilke positive og negative effekter, der er ved bomuld GHB614, samt hvilke samfundsmæssige nytteværdier der er ved markedsføringen.

DI Fødevarer anbefaler, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse. DI Fødevarer baserer sin anbefaling på den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA) positive udtalelse og vurderer, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen.

Økologisk Landsforening kan ikke støtte en godkendelse til markedsføring af bomuld GHB614. Hverken de sundheds- eller miljømæssige konsekvenser af anvendelse af bomuld GHB614 er velundersøgt. Der er både udbredt kritik af den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA) vurdering af GMO-sorter, og løbende stram styring af forskning fra ansøgerevirksomhedens side. Seneste er der kommet protester fra forskere i USA angående Monsanto og andre virksomheders begrænsninger af uvildig forskning om GM sorters sundhedsmæssige, kommercielle og miljømæssige konsekvenser. Det gøres via krav om, at købere af såsæd skal skrive under på, at de ikke vil anvende såsæden til forskning.

Ifølge Økologisk Landsforening er det ikke vist med tydelighed, at GMO ikke er skadelig for vores sundhed. Det er netop derfor, man har et forsigtighedsprincip, der siger, at de, der vil bruge nye afgrøder, kemikalier med videre skal bevise, at der ikke er negative konsekvenser for sundhed eller miljø, og at tvivl skal komme forbrugerne og miljøet til gode.

Når der er så lidt forskning, som er kritisk over for GM afgrøder, er en væsentlig del af forklaringen formodentlig, at man i 20 år i stor udstrækning har brugt en forsøgsopstilling, som er helt uegnet til at analysere for bivirkninger af GMO-planter.

En meget stor del af den forskning, der gennemføres for at klarlægge om GMO'er har negative bivirkninger, er gennemført som 90 dages rotteforsøg. Økologisk Landsforening finder dog, at der er væsentlige problemer med de rotteforsøg, der anvendes til undersøgelse af GMO'er.

Økologisk Landsforening er bekymret for forurening med GMO i ikke-GMO foder og fødevarer og angiver at problemet er stigende.

Desuden mener Økologisk Landsforening, at den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) bortforklarer signifikante forskelle mellem GMO og ikke-GMO og ikke varetager EU's forsigtighedsprincip godt nok blandt andet ved ikke at kræve nok undersøgelser for potentielle negative effekter af gensplejsningen, herunder for nye allergifremkaldende stoffer.

Desuden ønsker Økologisk Landsforening at fremhæve, at dyrkning af GMO har væsentlig indvirkning på de producenter, der har valgt at ville dyrke en GMO-fri produktion. Det er umuligt at sikre en fuldstændig adskillelse, hvilket også er afspejlet i, at grænseværdien for mærkning er 0,9 % GMO-indhold. Derudover kommer, at udgifter til adskillelse løftes af de producenter og forbrugere, der ikke ønsker GMO i landbrugsproduktionen. Det handler både om separat logistik, forarbejdningslinjer og analyseprogrammer. Arealer, hvorpå der er dyrket GMO-afgrøder, vil også være uegnet til GMO-fri produktion i en lang årrække herefter, da der er risiko for spildsæd i de efterfølgende afgrøder, hvorved GMO-dyrkningen bliver en bremsende parameter for udbredelse af GMO-frie produktioner, som den økologiske. Det vil sige, det er ikke forureneren, der betaler. Endvidere er anvendelsen af GMO som forædlingsteknik ikke den eneste mulige løsning på de forædlingsbehov, som findes i landbruget.

Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark bør støtte Kommissionens forslag til beslutning i lyset af, at EFSA vurderer, at den pågældende GM-bomuld ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO-forordningen.

Da den sundheds- og miljømæssige vurdering af bomuld GHB614 ikke giver danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger, har regeringen ingen fagligt begrundede indvendinger imod godkendelsen.

Vedrørende høringssvaret fra Fagligt Fælles Forbund (3F) skal det bemærkes, at der ikke er tale om en tilladelse til dyrkning af bomulden, og derfor heller ikke en tilladelse for så vidt angår brug af sprøjtemidler. Hertil bemærkes, at såfremt GHB614-bomuld anvendes til fremstilling af fødevarer og foder, skal produkterne overholde de samme grænseværdier for restindhold af pesticider, som tilsvarende ikke genmodificerede produkter.

Vedrørende høringssvaret fra Økologisk Landsforening bemærkes det, at der også for økologiske produkter gælder en tærskelværdi på 0,9 % for utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af EU-godkendte GMO'er, som er risikovurderet og fundet sikre at indtage. Denne tærskelværdi skal netop sikre, at den økologiske produktion ikke trues af, at der anvendes genmodificerede afgrøder. Tærskelværdien blev indført i erkendelse af, at det er umuligt helt at undgå forurening med små mængder genmodificeret materiale i konventionelle og økologiske produkter. Desuden bemærkes, at der ikke er tale om en tilladelse til dyrkning af bomulden i EU, hvorfor kommentaren vedrørende dyrkning ikke ses som relevant.

Det er ansøgeren, der skal levere undersøgelser, som dokumenterer sikkerheden af anvendelsen af GM-afgrøder til foder og fødevarer, ligesom det også er de respektive ansøgere, der skal levere dokumentation for sikkerheden af for eksempel nye tilsætningsstoffer, der ønskes godkendt i EU til fødevare- eller foderbrug. Regeringen finder det i overensstemmelse med det generelle princip om virksomhedernes ansvar, at det er ansøgeren, der skal fremlægge dokumentation for sikkerheden af nye produkter til markedsføring, herunder GM fødevarer og foder. Der er ifølge regeringens opfattelse ikke nogen grund til at kræve, at ansøgningerne på dette område skal behandles anderledes end andre tilsvarende typer ansøgninger.

Det er ifølge danske forskere korrekt, at nogle biotek-firmaer kræver, at der skal indgås en særlig aftale med dem, hvis der ønskes udført forskning med firmaets GM frø, selv om disse frø frit kan købes i handelen til almindelig dyrkning. Det betyder dog ikke, at firmaerne efterfølgende har forhindret publiceringen af forsøgsresultater. Fødevarestyrelsen og Plantedirektoratet er ikke bekendt med, at firmaerne begrænser forskningen i sundhedsmæssige effekter af høstede produkter af godkendte GM frø, som for eksempel høstede majs-kerner eller sojabønner. For så vidt angår de GMO'er, der er under udvikling i firmaerne og endnu ikke tilladt til markedsføring, er det efter Fødevarestyrelsens og Plantedirektoratets opfattelse almindelig praksis, at virksomhederne, hvis de udleverer sådant materiale til forsøg, ønsker at sikre sig, hvad materialet bliver brugt til.

I øvrigt bemærkes det, at Folketinget den 27. maj 2010 havde forespørgselsdebat om genmodificerede afgrøder. Dette førte blandt andet til vedtagelse af, at den frie og uafhængige forskning i sundheds- og naturmæssige konsekvenser af genmodificerede fødevarer sikres, herunder at adgangen til GM-frømateriale til forskning sikres.

Vedrørende behovet for længerevarende dyreforsøg har den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) konkluderet, at sådanne forsøg ikke synes at bidrage med yderligere information om de sundhedsmæssige aspekter. Det er derfor ikke et krav fra den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) side, at der skal udføres sådanne forsøg. De sammenlignende undersøgelser af den genmodificerede afgrøde med tilsvarende traditionelle produkter samt kendskabet til, hvad der er

ændret ved gensplejsningen giver ofte det største bidrag til risikovurderingen. Ofte er den eneste forskel på den genmodificerede og den traditionelle plante et enkelt eller nogle få protein. De nye proteiner i GMO'er undersøges altid i ren form ved fodring af dyr med hundrede til flere tusinde gange niveauet, som mennesker vil udsættes for ved at spise GMO'en. Herved testes både for allergifremkaldende og giftige egenskaber, samt potentielle muligheder for allergi-egenskaber hos de nye proteiner.

Det er ifølge DTU Fødevareinstituttet generelt sådan, at der i vurderinger baseret på dyreforsøg ses signifikante forskelle på enkelte eller flere af de målte parametre. Derfor foretages altid en samtidig vurdering af om resultaterne giver anledning til bekymring. Ofte er dyreforsøgene i forbindelse med GMO-ansøgninger noget ekstra, som ansøger har udført udover det, der kræves af den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA). Der kan således godt være få dyr i hver gruppe, hvilket den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), som også DTU Fødevareinstituttet tager højde for ved vægtningen af forsøget i den samlede risikovurdering.

Retningslinjerne som den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) anvender til test af mulige allergifremkaldende proteiner følger de guidelines, som er vedtaget internationalt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev behandlet på møde i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 24. september 2010, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. På basis af medlemsstaternes tilkendegivelser på mødet, forventes der på rådsmødet fortsat ikke at kunne opnås kvalificeret flertal for eller imod forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt notat og grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 16. september 2010.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.